

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»

Навчально – науковий інститут економіки
Фінансово-економічний факультет
Кафедра міжнародних відносин і аудиту

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
кваліфікаційної роботи ступеню **магістра**
(бакалавра, магістра)

студента Гулько Ліни Сергіївни
(ПІБ)

академічної групи 071М-23-1
(шифр)

спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
(код і назва спеціальності)

за освітньо-професійною програмою «Облік і аудит»
(офіційна назва)

на тему: «Організація та методика обліку і контролю підприємств на аутсорсингу (на прикладі ПП «АУДИТОРСЬКА ФІРМА «БУХГАЛТЕР»)»
(назва за наказом ректора)

	Прізвище, ініціали	Оцінка	Підпис
Керівник роботи	Усатенко О.В.		
Рецензент			
Нормоконтроль	Усатенко О.В.		

Дніпро

2024

ЗАТВЕРДЖЕНО:

завідувач кафедри
міжнародних відносин
і аудиту

Пашкевич М.С.

(прізвище, ініціали)

«__» _____ року

ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу
ступеню роботи ступеню **магістра**
(бакалавра, магістра)

Студенту Гулько Л.С. академічної групи 071М-23-1

(прізвище та ініціали)

(шифр)

спеціальності 071 «Облік і оподаткування»

(код і назва спеціальності)

за освітньо-професійною програмою «Облік і аудит»

(офіційна назва)

на тему:

«Організація та методика обліку і контролю підприємств на аутсорсингу (на прикладі ПП «АУДИТОРСЬКА ФІРМА «БУХГАЛТЕР»»)

затверджену наказом ректора НТУ «Дніпровська політехніка» від _____

№ _____

Розділ	Зміст	Термін
1	ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА МЕТОДИКИ ОБЛІКУ ПІДПРИЄМСТВ НА АУТСОРСИНГУ	30.09.2024 р.
2	МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ПІДПРИЄМСТВ НА ПРИКЛАДІ ПП «АУДИТОРСЬКА ФІРМА «БУХГАЛТЕР»	31.10.2024 р.
3	ОРГАНІЗАЦІЯ КОНТРОЛЮ І АУДИТУ ПІДПРИЄМСТВ НА АУТСОРСИНГУ (НА ПРИКЛАДІ ПП «АУДИТОРСЬКА ФІРМА «БУХГАЛТЕР»)	30.11.2024 р.

Завдання видано

Усатенко О.В.

(прізвище, ініціали)

Дата видачі 01.09.2024 р.

Дата подання до екзаменаційної комісії 02.12.2024 р.

Прийнято до виконання _____

Гулько Л.С.

РЕФЕРАТ

Пояснювальна записка: 80 с., 11 рис., 6 табл., 3 додатки, 45 джерел.

АУДИТ, АУТСОРСИНГ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ,
БУХГАЛТЕРСЬКІ ПОСЛУГИ, ЗВІТНІСТЬ, КОНТРОЛЬ, ОБЛІК,
ПІДПРИЄМСТВА-АУТСОРСЕРИ, ТРУДОВІ ВІДНОСИНИ.

Об'єкт розроблення – організація бухгалтерського обліку на підприємствах, що використовують аутсорсинг, зокрема на прикладі ПП «АУДИТОРСЬКА ФІРМА «БУХГАЛТЕР».

Мета роботи – дослідження основ та методики бухгалтерського обліку на аутсорсингових підприємствах, зокрема вивчення впливу аутсорсингу на бізнес-процеси, контроль, аудит і ефективність обліку.

Результати та їх новизна – методика організації бухгалтерського обліку підприємств на аутсорсингу; основні принципи побудови обліку та аудиту в аутсорсингових компаніях з урахуванням специфіки клієнтів; удосконалення інтеграції з інформаційними системами клієнтів та використання сучасних технологій для підвищення ефективності облікових процесів.

Визначено основи організації обліку на аутсорсингових підприємствах, описано документообіг, використання технологій для точності обліку та методику синтетичного і аналітичного обліку фінансових операцій. Розглянуто роль аутсорсингових компаній у прозорості фінансової звітності та методику аудиту облікових процесів. Розроблено модель ефективності обліку та контролю.

Практична значимість кваліфікаційної роботи полягає в тому, що її результати дозволяють розробити рекомендації щодо вдосконалення обліку та аудиту підприємств на аутсорсингу з урахуванням сучасних умов ведення бізнесу. Розроблені пропозиції спрямовані на підвищення ефективності, точності та прозорості бухгалтерського обліку, а також на оптимізацію внутрішніх процесів підприємств, що використовують аутсорсингові послуги.

ЗМІСТ

ВСТУП	6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА МЕТОДИКИ ОБЛІКУ ПІДПРИЄМСТВ НА АУТСОРСИНГУ	9
1.1 Сутність та особливості бухгалтерського обліку на аутсорсингу	9
1.2 Нормативно- правові основи регулювання бухгалтерського обліку в аутсорсинговій діяльності	14
1.3 Класифікація та види облікових послуг ПП «АУДИТОРСЬКА ФІРМА «БУХГАЛТЕР»	20
1.4 Переваги та потенційні ризики використання облікових послуг на аутсорсингу	23
Висновки до розділу 1	29
РОЗДІЛ 2. МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ПІДПРИЄМСТВ НА ПРИКЛАДІ ПП «АУДИТОРСЬКА ФІРМА «БУХГАЛТЕР»	30
2.1 Загальна характеристика організації облікового процесу на підприємствах-аутсорсерах	30
2.2 Документальне оформлення облікових операцій на аутсорсинговому підприємстві	34
2.3 Синтетичний та аналітичний облік у діяльності ПП «АУДИТОРСЬКА ФІРМА «БУХГАЛТЕР»	41
2.4 Шляхи вдосконалення методів і організації обліку на підприємствах, що використовують аутсорсинг	47
Висновки до розділу 2	51
РОЗДІЛ 3. ОРГАНІЗАЦІЯ КОНТРОЛЮ І АУДИТУ ПІДПРИЄМСТВ НА АУТСОРСИНГУ (НА ПРИКЛАДІ ПП «АУДИТОРСЬКА ФІРМА «БУХГАЛТЕР»)	52
3.1 Загальна характеристика системи контролю на підприємстві-аутсорсері	52

3.2	Методика проведення аудиту облікових операцій на аутсорсинговому підприємстві	57
3.3	Аналіз ефективності діяльності ПП «АУДИТОРСЬКА ФІРМА «БУХГАЛТЕР» та її вплив на клієнтів	69
3.4	Напрями вдосконалення контролю та аудиту облікових процесів на аутсорсингу	74
	Висновки до розділу 3	78
	ВИСНОВКИ	79
	СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	81
	ДОДАТКИ	86

ВСТУП

Актуальність теми. У сучасних умовах організація та методика обліку і контролю підприємств, що працюють на аутсорсингу, відіграє важливу роль у забезпеченні їхньої ефективної діяльності. Динамічний розвиток бізнесу ставить перед підприємствами завдання підвищення продуктивності та точності облікових процесів, що дозволяє їм сконцентруватися на стратегічних цілях і основних напрямках діяльності. Аутсорсинг облікових функцій набуває дедалі більшої популярності завдяки суттєвим економічним перевагам, зокрема зниженню операційних витрат, зменшенню адміністративного навантаження та доступу до кваліфікованих фахівців із сучасним досвідом.

Впровадження аутсорсингу облікових процесів супроводжується низкою викликів, серед яких ключовими є забезпечення надійного захисту конфіденційної інформації, адаптація методології до галузевих потреб клієнтів, а також інтеграція інноваційних технологій, зокрема автоматизації документообігу та аналізу даних. Вдосконалення підходів до організації і методики обліку на аутсорсингових підприємствах є актуальним завданням, що потребує інноваційних рішень і відповідності сучасним економічним, технологічним та правовим умовам.

На прикладі ПП «АУДИТОРСЬКА ФІРМА «БУХГАЛТЕР» актуальність теми обумовлюється потребою підвищення ефективності облікових і контрольних функцій, які впливають на фінансову прозорість, конкурентоспроможність і стабільність клієнтів. Сучасні технологічні й правові реалії вимагають нових підходів для мінімізації ризиків і забезпечення стійкого розвитку бізнесу.

Незважаючи на широке впровадження аутсорсингових послуг, залишаються нерозв'язаними питання, що обмежують ефективність обліку та контролю в організації. Серед головних проблем — ризики, пов'язані із захистом даних, конфіденційною інформацією, комунікацією з клієнтами, організацією передачі та зберігання первинної документації, а також операційні ризики, що підвищують ймовірність виникнення помилок.

Мета і завдання дослідження. Мета дослідження - дослідити організацію та методику обліку і контролю підприємств на аутсорсингу на прикладі ПП «АУДИТОРСЬКА ФІРМА «БУХГАЛТЕР», розробити пропозиції щодо вдосконалення облікових і контрольних процесів, враховуючи сучасні економічні, технологічні та правові умови.

Для досягнення визначеної мети дипломного дослідження передбачається вирішення наступних завдань:

1. Вивчити особливості організації бухгалтерського обліку на аутсорсингу та його роль в оптимізації бізнес-процесів.
2. Описати нормативно-правові основи регулювання обліку в аутсорсинговій діяльності та їхній вплив на практику.
3. Класифікувати види облікових послуг, наданих ПП «АУДИТОРСЬКА ФІРМА «БУХГАЛТЕР».
4. Виявити переваги та ризики облікових послуг на аутсорсингу, запропонувати шляхи їх мінімізації.
5. Проаналізувати організацію облікового процесу на підприємствах-аутсорсерах та його особливості.
6. Описати порядок документального оформлення облікових операцій.
7. Дослідити синтетичний та аналітичний облік у діяльності ПП «АУДИТОРСЬКА ФІРМА «БУХГАЛТЕР».
8. Розробити рекомендації вдосконалення методів і організації обліку.
9. Дослідити систему контролю на підприємстві-аутсорсері.
10. Розробити методику проведення аудиту облікових операцій.
11. Проаналізувати ефективність діяльності ПП «АУДИТОРСЬКА ФІРМА «БУХГАЛТЕР» та її вплив на клієнтів.
12. Визначити напрями вдосконалення контролю та аудиту облікових процесів.

Об'єктами дослідження кваліфікаційної роботи є процеси організації обліку та контролю підприємств на аутсорсингу в умовах сучасного бізнес-середовища.

Предметом дослідження є методика організації облікових та контрольних процесів на підприємствах-аутсорсерах, зокрема на прикладі діяльності ПП «АУДИТОРСЬКА ФІРМА «БУХГАЛТЕР», а також підходи до їх вдосконалення з урахуванням нормативно-правових, технологічних та економічних чинників.

Методи дослідження. Для досягнення мети аналізу організації обліку та контролю діяльності підприємств-аутсорсерів, зокрема на прикладі ПП «АУДИТОРСЬКА ФІРМА «БУХГАЛТЕР», застосовано такі методи:

аналіз і синтез – для дослідження теоретичних основ і практичних аспектів облікових процесів, виявлення взаємозв'язків і закономірностей;

документальний аналіз – для перевірки відповідності методик обліку чинним нормативно-правовим вимогам і стандартам;

порівняльний аналіз – для виявлення ефективних підходів і визначення проблем у роботі підприємства;

емпіричний метод – для збору первинної інформації від співробітників і клієнтів компанії з метою вивчення їх досвіду і потреб.

Практичне значення дослідження полягає у розробці рекомендацій для вдосконалення обліку та контролю на аутсорсингових підприємствах. Для ПП «АУДИТОРСЬКА ФІРМА «БУХГАЛТЕР» запропоновано оптимізувати документообіг, впровадити автоматизацію та посилити внутрішній контроль, що підвищить ефективність і конкурентоспроможність підприємства.

Апробація результатів магістерської роботи. Результати дослідження доповідалися та обговорювалися у IV Міжнародній науково-практичній Інтернет-конференції «Сучасний стан та перспективи розвитку обліку, аудиту, оподаткування та аналізу в умовах міжнародної інтеграції», яка відбулася 20 листопада 2024 року на базі кафедри фінансів, обліку та оподаткування Херсонського національного технічного університету (м. Хмельницький, Україна).

Публікації. За результатами досліджень опубліковано одна наукова праця – тези доповіді у збірниках матеріалів науково-практичної конференції.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА МЕТОДИКИ ОБЛІКУ ПІДПРИЄМСТВ НА АУТСОРСИНГУ

1.1 Сутність та особливості бухгалтерського обліку на аутсорсингу

Розвиток світової економіки супроводжується ускладненням бізнес-процесів, зростанням підприємницьких ризиків, посиленням вимог до фінансово-господарської діяльності через нові правові норми і стандарти.

Діяльність суб'єктів господарювання пов'язана з щоденним вирішенням різних питань управління бізнес-процесами, що вимагають наявності якісної інформаційної підтримки. Бухгалтерський облік є основним джерелом такої інформації і є невід'ємною частиною діяльності підприємства, що здійснюється безперервно від моменту реєстрації підприємства до завершення його діяльності.

У сучасних умовах підприємствам необхідно оперативно реагувати на зміни ринку та приймати обґрунтовані управлінські рішення на основі своєчасної та достовірної облікової інформації. Такі тенденції змушують економічних суб'єктів переглядати структуру управління, зокрема, приділяючи особливу увагу ефективній організації системи бухгалтерського обліку.

Одним з ефективних способів організації обліку є передача цих функцій на аутсорсинг до спеціалізованих компаній. На сьогоднішній день ринок активно розвивається, з'являються нові компанії, що пропонують послуги бухгалтерського аутсорсингу.

Аутсорсинг (від англ. *outsourcing* - використання зовнішнього джерела/ресурсу) є сучасною управлінською стратегією, концепція якої була вперше запропонована у 1963 році компанією *Electronic Data System*.

На думку Дідуха О.В., аутсорсинг є інструментом управління, що оптимізує функціонування підприємства-замовника через передачу частини його бізнес-процесів стороннім виконавцям [8].

Непочатов С.І. визначає аутсорсинг як передачу сторонній організації частини функцій, які раніше виконувалися співробітниками підприємства [21].

Бистрова Є.С. описує бухгалтерський аутсорсинг як передачу облікових функцій стороннім фахівцям для оптимізації бізнес-процесів [4].

Згідно з Панковим В.В. і Наумовою С.А., аутсорсинг бухгалтерського обліку передбачає передачу зовнішньому постачальнику функцій або процесів бухгалтерського обліку (або окремих його ділянок), іноді разом із відповідними активами. Постачальник надає послуги за заздалегідь обумовленою ціною, гарантуючи якість виконання робіт і приймаючи частину ризиків на себе [23].

Петрик І.В. пропонує розширене трактування аутсорсингу, включаючи у процеси аутсорсингових відносин вимогу досягнення спільних цілей, уникнення конфліктів, пов'язаних із трансакційними витратами, і розподілу відповідальності між замовником і постачальником [25].

З усього різноманіття існуючих визначень вважаємо, що аутсорсинг – це передача частини або всього обсягу функцій сторонній організації, що спеціалізується на наданні цих послуг. Це поняття розглядається як спосіб зниження операційних витрат і підвищення гнучкості бізнесу.

Бухгалтерський аутсорсинг – передача функцій бухгалтерського обліку спеціалізованій компанії, яка здійснює ведення обліку відповідно до чинного законодавства та стандартів.

Основна мета аутсорсингу полягає в оптимізації облікових процесів, зниженні операційних витрат і підвищенні якості обліку, що дає можливість підприємствам зосередитися на основній діяльності, мінімізувати ризики облікових помилок та знизити витрати на управління обліковим персоналом.

Концептуальні засади аутсорсингу включають принципи економічної ефективності, професіоналізму, конфіденційності, а також здатності до адаптації в умовах швидкозмінних ринкових обставин.

Спочатку аутсорсинг розглядався як ефективний спосіб зниження витрат і збільшення прибутковості, проте з часом його стали сприймати як інструмент для раціональної оптимізації структури і діяльності підприємств. Це досягається через концентрацію уваги на основному бізнесі та передачу вторинних функцій зовнішнім виконавцям.

Аутсорсинг дає змогу компаніям використовувати глобальну базу знань, знижувати ризики, звільняти внутрішні ресурси для інших цілей та підвищувати доступність фінансових ресурсів [1].

У сфері бухгалтерського обліку аутсорсинг став надзвичайно популярним через бажання власників і керівників підприємств передати ці функції зовнішнім виконавцям. Це обумовлено тим, що держава часто змінює правила бухгалтерського і податкового обліку, що вимагає від облікових працівників постійно відслідковувати ці зміни, аби уникнути штрафів від контролюючих органів.

Відповідно до частини 4 статті 8 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» для забезпечення ведення бухгалтерського обліку підприємство самостійно з дотриманням вимог цього Закону обирає форми його організації:

- введення до штату підприємства посади бухгалтера або створення бухгалтерської служби на чолі з головним бухгалтером;
- користування послугами спеціаліста з бухгалтерського обліку, зареєстрованого як підприємець, який здійснює підприємницьку діяльність без створення юридичної особи;
- ведення на договірних засадах бухгалтерського обліку централізованою бухгалтерією або підприємством, суб'єктом підприємницької діяльності, самозайнятою особою, що провадять діяльність у сфері бухгалтерського обліку та/або аудиторської діяльності;
- самостійне ведення бухгалтерського обліку та складання звітності безпосередньо власником або керівником підприємства (окрім підприємств, звітність яких повинна оприлюднюватися, та бюджетних установ) [31].

Вищезазначеною статтею надано право керівництву самостійно обирати форму ведення бухгалтерського обліку. Тобто у цьому випадку передбачається делегування виконання функцій бухгалтерського обліку сторонньому суб'єкту, іншими словами – аутсорсинг бухгалтерського обліку. Зростання вимог до бухгалтерського обліку, зокрема, впровадження міжнародних стандартів,

призвело до ускладнення облікових процесів. Саме тому підприємства все частіше вдаються до аутсорсингу, передаючи ведення обліку спеціалізованим компаніям.. Як наслідок, аутсорсинг бухгалтерського обліку з кожним роком стає користується все більшим попитом.

Аутсорсинг нині виступає не лише способом ведення обліку, але й стратегічним методом управління бізнесом.

Зростає кількість компаній, які зацікавлені передати завдання своєї бухгалтерської служби на аутсорсинг спеціалізованим фірмам. Цей вид послуг стає все більш популярним як серед вітчизняних, так і міжнародних компаній незалежно від сфери діяльності. Серед користувачів бухгалтерського аутсорсингу – мікропідприємства, малі та середні підприємства, фізичні особи-підприємці, сезонні підприємства, товариства з обмеженою відповідальністю, фермерські господарства, та інші суб'єкти господарювання.

Дослідження підтверджують, що бухгалтерський аутсорсинг надає висококваліфіковану підтримку керівникам і фахівцям компанії в виконанні делегованих функцій обліку та складанні фінансової звітності. На світовому рівні аутсорсинг бухгалтерських послуг стає стандартом, а досвід великих компаній свідчить про ефективність такої організації бізнес-процесів.

Завдяки сучасним автоматизованим програмам аутсорсинг охоплює не лише основний функціонал, але й забезпечує внутрішній контроль якості, економічний аналіз, складання бюджетів та їх моніторинг, управлінську звітність.

Аналіз ринку Дніпра показав, що місцеві компанії активно пропонують послуги бухгалтерського аутсорсингу. Серед них – ПП «АУДИТОРСЬКА ФІРМА «БУХГАЛТЕР», ТОВ «Аудиторська фірма «ІНСАЙДЕР», ТОВ «Аудиторська фірма «АУДИТ-ІНВЕСТ», ПП «Аудиторська фірма «АМК-СЕРВІС», Агентство кадрового аутсорсинга «ПЕРФЕКЦИОНИСТ», ТОВ «МАРРБЕРІ», ТОВ «BingoGroup» та інші. Це свідчить про високий попит на такі послуги.

Загалом, аутсорсинг облікових функцій підвищує загальну ефективність

підприємств, сприяючи оптимізації ресурсів і дозволяючи зосередити зусилля на нових напрямках розвитку.

Класифікаційні ознаки бухгалтерського аутсорсингу є наступні (Рис.1.1):

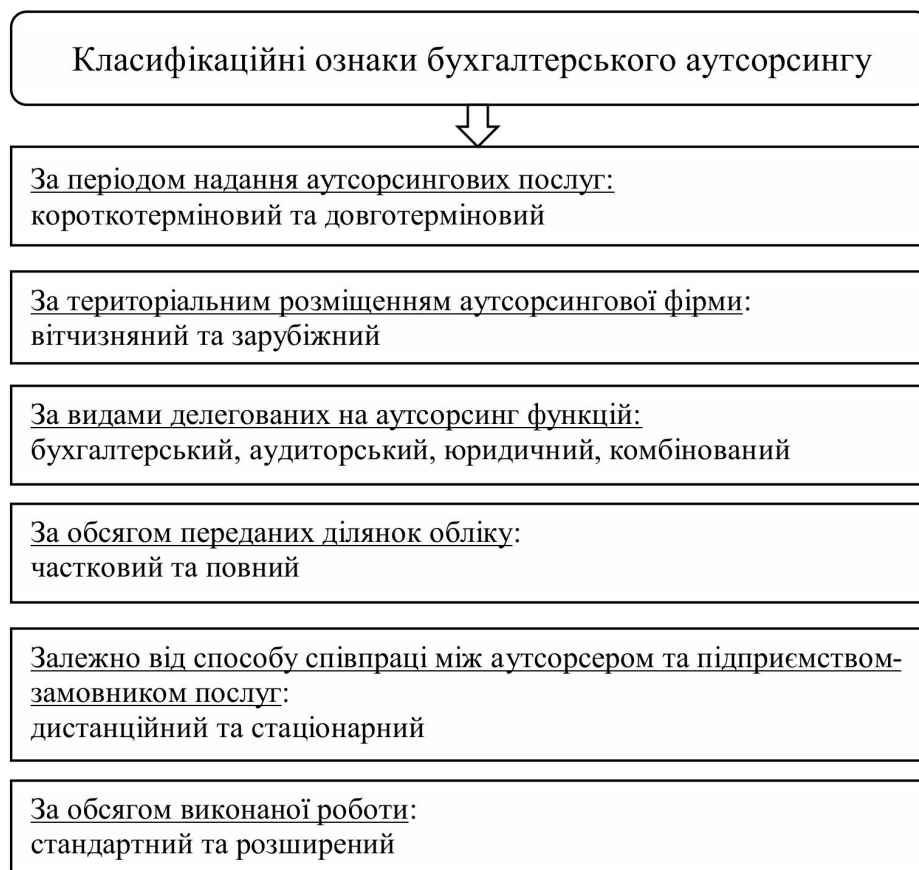

Рис. 1.1. Класифікаційні ознаки бухгалтерського аутсорсингу

Ключовими функціями, що можуть бути передані на аутсорсинг є:

1. Ведення бухгалтерського обліку. Аутсорсингові бухгалтери здійснюють облік всіх фінансових операцій компанії, включаючи облік доходів, витрат, активів та зобов'язань, готують щомісячні, квартальні та річні фінансові звіти відповідно до національних та міжнародних стандартів обліку.

2. Податковий облік та звітність. Бухгалтери на аутсорсингу розраховують всі необхідні податкові платежі, включаючи податок на прибуток, податок на додану вартість, податки на заробітну плату та інші. Також готують та подають всі необхідні податкові декларації до відповідних податкових органів у встановлені терміни.

3. Розрахунок заробітної плати. Аутсорсингові компанії здійснюють розрахунок заробітної плати працівників, враховуючи всі необхідні податки та соціальні внески, займаються підготовкою платіжних відомостей та виплатою заробітної плати, можуть вести кадровий облік, включаючи розрахунок відпусток, лікарняних та інших виплат.

4. Фінансовий аналіз та планування. Аутсорсингові компанії можуть надавати послуги з аналізу фінансових показників, розробки бюджетів, прогнозування та планування фінансових потоків. Вони надають аналіз відхилень від бюджету та рекомендації щодо оптимізації витрат.

5. Консультації з питань обліку та оподаткування. Аутсорсингові компанії надають консультації з різних питань бухгалтерського обліку та оподаткування, оптимізації податкових зобов'язань, змін у законодавстві. Деякі аутсорсингові компанії також пропонують послуги з внутрішнього аудиту та проведення перевірок фінансової звітності.

6. Автоматизація бухгалтерського обліку. Зовнішні фахівці можуть допомогти у виборі, впровадженні та налаштуванні бухгалтерського програмного забезпечення, яке найкраще відповідає потребам компанії, також забезпечити навчання персоналу та підтримку у використанні програмних продуктів [19, 26].

Вибір на користь аутсорсингу – це свідоме рішення, яке сприяє розвитку бізнесу та його адаптації до мінливих умов ринку.

1.2 Нормативно-правові основи регулювання бухгалтерського обліку в аутсорсинговій діяльності

Аутсорсингові відносини в Україні підпадають під дію ряду нормативно-правових документів, які визначають правові межі взаємодії між замовником та виконавцем. Нормативно-правові документи регулюють процедуру укладення та виконання договорів про надання послуг, захист інтелектуальної власності, забезпечення конфіденційності, дотримання трудового законодавства та відповідність діяльності вимогам різних державних органів. В Табл.1.1

представлено регулювання бухгалтерського обліку в аутсорсинговій діяльності:

Таблиця 1.1

Регулювання бухгалтерського обліку в аутсорсинговій діяльності

Нормативно-правовий акт	Стаття	Розкриття окремих положень щодо питань аутсорсингу
Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»	п.2 ст.3 ст.2 ст.8 ст.9 ст.11-14	Створює правові основи для надання бухгалтерських послуг на аутсорсингу, визначаючи загальні принципи, правила та вимоги до ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності для всіх суб'єктів господарювання в Україні, незалежно від того, чи ведуть вони облік власними силами, чи залучають сторонніх фахівців.
Податковий кодекс України	ст.134-141 ст.177-180 Розділ III Розділ V	Визначає правові рамки для оподаткування діяльності аутсорсингових компаній. Регулює обчислення та сплату податків, таких як прибутковий податок, ПДВ, єдиний податок. Дотримання вимог ПКУ є необхідною умовою для успішної діяльності аутсорсингових компаній та сприяє розвитку цього сегмента ринку.
Цивільний кодекс України	ст.6 ст.177-193 ст.509-538 ст.623 ст.901	Регулює аутсорсинг через положення про договори на надання послуг, включаючи укладення, виконання, припинення, відповідальність сторін, а також захист конфіденційності та даних. Встановлює правила щодо прав і обов'язків виконавця та замовника, порядок оплати, гарантії якості робіт і механізми врегулювання спорів.
Господарський кодекс України	ст.191 ст.202-204 ст.269-271	Регулює аутсорсинг через загальні засади господарської діяльності, включаючи укладення договорів між суб'єктами. Визначає принципи договірних відносин, порядок укладення, виконання та припинення договорів, обов'язки сторін, відповідальність за порушення зобов'язань та врегулювання спорів. Встановлює вимоги до якості послуг і захисту комерційної інформації.
Кодекс законів про працю України	Розділ I Розділ II Розділ VI Розділ XIII	Визначає статус працівників та їх правовий захист, встановлюючи вимоги до укладення трудових договорів, умов праці, оплати, соціального забезпечення та охорони праці. Чітко розмежовує трудові та цивільно-правові відносини, щоб уникнути порушень при оформленні працівників на умовах підряду або надання послуг.

Продовження таблиці 1.1

Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність»	ст.6 ст.11	Встановлює принципи зовнішньоекономічної діяльності. Регулює права і обов'язки суб'єктів, укладення міжнародних договорів, валютний облік, експортно-імпортне законодавство, митне оформлення, оподаткування та ліцензування, що важливо для підприємств, які працюють з іноземними виконавцями або клієнтами.
Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку (П(С)БО)	П(С)БО	Забезпечують стандартизований підхід до обліку господарських операцій, які можуть виконуватись аутсорсинговими компаніями відповідно до національних стандартів
Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ) Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку (МСБО)	МСФЗ МСБО	Застосування важливе для компаній, які співпрацюють із міжнародними партнерами, забезпечуючи єдині підходи до ведення обліку незалежно від юрисдикції. Використання МСФЗ дозволяє аутсорсинговим компаніям складати звітність, зрозумілу для іноземних клієнтів і інвесторів.
Закон України «Про електронні документи та електронний документообіг»	ст.3 ст.5 ст.6 ст.7 ст.8 ст.9	Визначає правові засади використання електронних документів між компаніями, встановлюючи вимоги до електронного підпису, ідентифікації сторін, юридичної сили документів та їх захисту для угод, звітності та конфіденційної інформації.

[Складено на основі 31, 28, 44, 6, 12, 35, 20, 18, 33]

Серед ключових нормативно-правових документів можна виділити:

1. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»

Зазначений закон відіграє ключову роль у регулюванні бухгалтерського обліку в аутсорсинговій діяльності. Основні положення закону визначають обов'язковість ведення бухгалтерського обліку всіма підприємствами, їхніми філіями та представництвами. Закон зобов'язує суб'єкти господарювання складати фінансову звітність, яка має бути достовірною, повною та об'єктивно відображати фінансовий стан підприємства. Відповідно до закону, аутсорсингові компанії також зобов'язані зберігати документи бухгалтерського обліку протягом установленого строку, який становить 5 років.

Відповідно до пункту 2 статті 3, бухгалтерський облік є обов'язковим

видом обліку, який ведеться підприємством. На основі даних бухгалтерського обліку формуються фінансова, податкова, статистична та інші види звітності, що використовують грошовий вимірник.

Стаття 2 та стаття 9 встановлюють загальні принципи ведення бухгалтерського обліку, визначають відповідальність за організацію бухгалтерського обліку на підприємстві (яка залишається за замовником послуг, навіть при передачі обліку на аутсорсинг), а також встановлюють вимоги до облікової політики підприємства.

Відповідно до підпунктів 3 та 4 пункту 4 статті 8, бухгалтерський облік може здійснюватися шляхом: користування послугами спеціаліста з бухгалтерського обліку, зареєстрованого як підприємець, який провадить підприємницьку діяльність без створення юридичної особи; або ведення бухгалтерського обліку на договірних засадах централізованою бухгалтерією, підприємством, суб'єктом підприємницької діяльності чи самозайнятою особою, що здійснюють діяльність у сфері бухгалтерського обліку та/або аудиторської діяльності.

Статті 11–14 регулюють порядок складання та подання фінансової звітності, а також визначають відповідальність за її достовірність [31].

2. Податковий кодекс України

Податковий кодекс України регулює питання податкового обліку та оподаткування, які необхідно враховувати в бухгалтерському обліку аутсорсингових компаній. Для підприємств, що надають аутсорсингові послуги, важливим аспектом є правильне відображення доходів і витрат, дотримання вимог податкового обліку, що дозволяє коректно обліковувати витрати, пов'язані з наданням послуг, та уникати податкових ризиків.

Основні статті Податкового кодексу для аутсорсингових компаній:

Статті 134-141 регулюють оподаткування прибутку підприємств, включаючи порядок визначення валових доходів та валових витрат. Витрати на аутсорсинг бухгалтерських послуг можуть бути включені до складу валових витрат замовника.

Статті 177-180 регулюють оподаткування доходів фізичних осіб, що може бути актуальним, якщо виконавець послуг є фізичною особою-підприємцем.

Розділ V: Регулює податок на додану вартість (ПДВ), який може нараховуватися при наданні бухгалтерських послуг, що важливо для правильного визначення податкових зобов'язань обох сторін [28].

3. Цивільний кодекс України

Цивільний кодекс України встановлює загальні принципи правових відносин між сторонами у договорах, включаючи аутсорсингові угоди. Визначає права та обов'язки сторін, умови виконання договорів, відповідальність за порушення угод та інші аспекти, що є важливими для аутсорсингових відносин.

Статті 6, 177-193 регулюють загальні положення щодо договорів, зокрема договори про надання послуг, які є основним інструментом оформлення відносин між замовником та виконавцем в аутсорсингу. Вони встановлюють умови дійсності договорів, права й обов'язки сторін, порядок укладання, внесення змін та розірвання договорів.

Статті 509-538 регулюють зобов'язання, що виникають з договорів про надання послуг. Вони включають положення про строки виконання, порядок оплати, відповідальність за невиконання або неналежне виконання зобов'язань

Стаття 623 визначає підстави для односторонньої відмови від виконання договору, що може мати особливе значення для аутсорсингових угод, де умови співпраці можуть змінюватися.

Відповідно до статті 901 за договором про надання послуг одна сторона (виконавець) зобов'язується за завданням другої сторони (замовника) надати послуги, які споживаються в процесі виконання певної дії або здійснення певної діяльності [44].

4. Господарський кодекс України

Регулює господарську діяльність, включаючи діяльність аутсорсингових компаній, права та обов'язки суб'єктів господарювання.

Статті 191, 202-204 регулюють господарські договори, зокрема договори про надання послуг. Визначають загальні вимоги до укладання та виконання

таких договорів, а також відповідальність сторін.

Статті 269-271 регулюють господарські зобов'язання, що виникають з договорів, включаючи строки виконання, порядок оплати та відповідальність за порушення зобов'язань [6].

5. Кодекс законів про працю України

Регулює трудові відносини між роботодавцями та працівниками, має значення для аутсорсингових компаній, які можуть наймати працівників для виконання робіт у рамках аутсорсингових послуг [12].

6. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність»

Визначає правові основи для здійснення зовнішньоекономічних операцій і встановлює правила валютного контролю, яких необхідно дотримуватися. Цей закон регулює порядок укладення контрактів з іноземними компаніями та вимоги до фінансових розрахунків у іноземній валюті.

Особливістю міжнародного аутсорсингу є необхідність дотримання міжнародних стандартів бухгалтерського обліку, валютного законодавства та уникнення подвійного оподаткування. На основі цього закону Україна укладає міжнародні договори, що дозволяють мінімізувати податкове навантаження при роботі з іноземними клієнтами.

Відповідно до статті 6 суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності мають право здійснювати її на основі вільного вибору контрагентів, визначення зобов'язань і забезпечення відповідно до законів України.

Відповідно до статті 11 зовнішньоекономічні операції здійснюються у вільно конвертованій валюті. Аутсорсинговим компаніям, що працюють із закордонними клієнтами, обов'язково слід дотримуватись валютного законодавства [35].

7. Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку

Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку, затверджені Міністерством фінансів України, повністю регулюють ведення бухгалтерського обліку в Україні, встановлюють вимоги до ведення обліку та складання фінансової звітності для суб'єктів господарювання. НПСБО забезпечують

єдність і прозорість обліку, взаємодію з іншими нормативними актами і створюють основу для достовірного відображення фінансової інформації [20].

8. Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ) / Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку (МСБО)

Для аутсорсингових компаній, що працюють з міжнародними клієнтами або залучають іноземних інвесторів, застосування МСФЗ може бути обов'язковим. В Україні МСФЗ є обов'язковими для підприємств публічного інтересу, великих фінансових установ та публічних акціонерних товариств. Однак інші компанії також можуть добровільно обирати використання міжнародних стандартів у своїй фінансовій звітності, включаючи суб'єктів резидентів, які застосовують МСФЗ/МСФО в межах країни.

МСФЗ містять рекомендації з обліку складних операцій, зокрема щодо консолідації, оренди, контрактних зобов'язань, що може бути важливим для міжнародних аутсорсингових проектів [18].

9. Закон України «Про електронні документи та електронний документообіг»

Електронний документообіг набуває популярності у сфері аутсорсингу, оскільки дозволяє оптимізувати обмін документами між компанією та її клієнтами. Закон регулює правила складання, підписання і зберігання електронних документів, що використовуються в обліку та набуття ними законної сили.

Закон також визначає правовий статус електронного підпису, який дозволяє забезпечити автентичність та юридичну силу електронних документів.

Додаткові правила та норми, що стосуються аутсорсингу, можуть бути встановлені іншими регуляторними актами та органами [33].

1.3 Класифікація та види облікових послуг ПП «АУДИТОРСЬКА ФІРМА «БУХГАЛТЕР»

Дедалі більше підприємств обирають аутсорсинг бухгалтерських послуг як ефективний спосіб зосередитися на своїй основній діяльності, довіряючи рутинні

облікові процеси досвідченим фахівцям.

ПП «АУДИТОРСЬКА ФІРМА «БУХГАЛТЕР» надає комплексні бухгалтерські послуги, що охоплюють весь спектр облікових робіт: від ведення первинної документації та розрахунку заробітної плати до складання фінансової звітності за національними та міжнародними стандартами. Компанія пропонує як постійне бухгалтерське обслуговування, так і разові послуги, такі як податкова консультація або аудит. Досвідчені фахівці компанії забезпечують високу якість обслуговування та індивідуальний підхід до кожного клієнта.

Види облікових послуг, що надає ПП «АУДИТОРСЬКА ФІРМА «БУХГАЛТЕР» відображені на Рис.1.2:

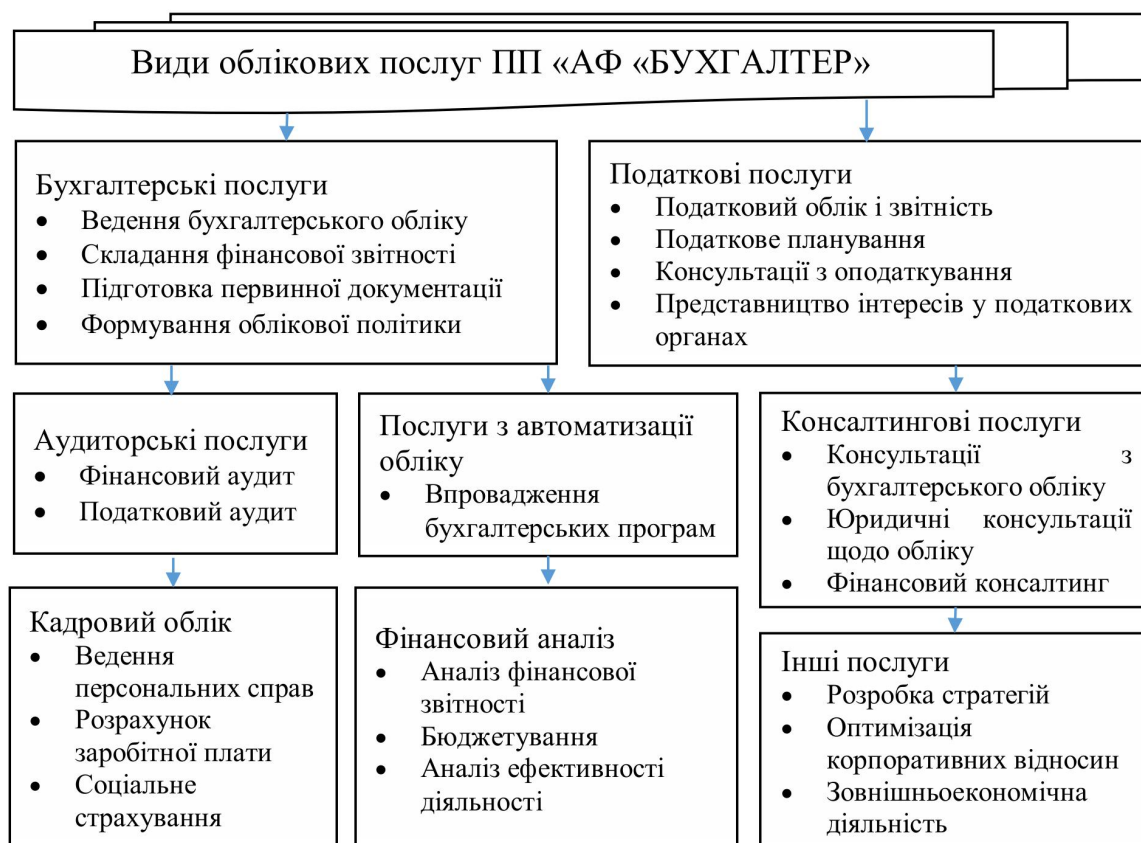

Рис. 1.2. Види облікових послуг ПП «АУДИТОРСЬКА ФІРМА «БУХГАЛТЕР»

1. Бухгалтерські послуги

Ведення бухгалтерського обліку - повне або часткове ведення обліку для підприємств різних форм власності. Систематичний запис і узагальнення

інформації про всі господарські операції підприємства.

Складання фінансової звітності - підготовка квартальної та річної звітності відповідно до національних (П(С)БО) та міжнародних стандартів (МСФЗ).

Підготовка та подання первинної документації - обробка, складання та систематизація первинних документів, необхідних для ведення обліку.

Формування облікової політики підприємства - розробка внутрішніх положень та методик обліку відповідно до специфіки бізнесу клієнта.

2. Податкові послуги

Податковий облік і звітність - точний розрахунок усіх видів податків та зборів, своєчасна сплата до бюджету, підготовка та подання податкової звітності, облік податкових зобов'язань і нарахувань.

Податкове планування - оптимізація податкових витрат та розробка стратегій для зниження податкового навантаження.

Консультації з оподаткування - надання рекомендацій щодо дотримання податкового законодавства і усунення податкових ризиків.

Представництво інтересів клієнта в податкових органах - участь у податкових перевітках, оскарження незаконних рішень.

3. Аудиторські послуги

Фінансовий аудит - перевірка фінансової звітності для забезпечення її достовірності та відповідності законодавчим нормам.

Податковий аудит - аналіз податкової звітності та перевірка правильності нарахування і сплати податків.

4. Консалтингові послуги

Консультації з питань бухгалтерського обліку - допомога у вирішенні складних облікових питань.

Юридичні консультації щодо обліку - поради щодо відповідності правовим нормам у бухгалтерській сфері.

Фінансовий консалтинг - розробка фінансових стратегій, включаючи оптимізацію грошових потоків і управління активами.

5. Послуги з автоматизації обліку

Впровадження бухгалтерських програм - налаштування програмного забезпечення для автоматизації облікових процесів.

6. Кадровий облік

Ведення персональних справ - збір, обробка та зберігання персональних даних працівників.

Розрахунок заробітної плати - своєчасний і точний розрахунок заробітної плати з урахуванням усіх виплат і утримань.

Соціальне страхування - оформлення необхідної документації для нарахування і сплати єдиного соціального внеску.

7. Фінансовий аналіз:

Аналіз фінансової звітності - оцінка фінансового стану підприємства, виявлення тенденцій і ризиків.

Бюджетування - розробка бюджетів доходів і витрат, контроль за їх виконанням.

Аналіз ефективності діяльності - оцінка ефективності використання ресурсів підприємства.

8. Інші послуги

Розробка стратегій розвитку підприємства.

Надання рекомендацій щодо оптимізації корпоративних відносин.

Супровід зовнішньоекономічної діяльності, оформлення необхідних документів, розрахунок митних платежів.

ПП «АУДИТОРСЬКА ФІРМА «БУХГАЛТЕР» пропонує комплексний підхід до обслуговування підприємств, забезпечуючи високу якість і ефективність бухгалтерського обліку.

1.4 Переваги та потенційні ризики використання облікових послуг на аутсорсингу

В сучасному динамічному бізнес-середовищі аутсорсинг управлінських функцій набуває значної актуальності, адже компанії перебувають у стані постійного пошуку шляхів підвищення ефективності й зниження витрат,

залишаючись конкурентоспроможними та інноваційними [29].

Бухгалтерський аутсорсинг становить винесення функцій, пов'язаних з організацією, веденням бухгалтерського обліку та складанням звітності на підприємстві, передачу їх для виконання аутсорсеру.

Проте, підприємство, зацікавлене у послугах з ведення бухгалтерського обліку, повинно здійснити детальний аналіз потреб і засад впровадження даного виду послуг, а також оцінити можливі ризики [8].

Прийняття рішення про використання аутсорсингу є складним і комплексним завданням, що стосується стратегічних інтересів компанії. Це питання входить до компетенції вищого керівництва. Перед тим як передати будь-який процес або функцію на аутсорсинг, необхідно детально вивчити всі можливі переваги та недоліки даного рішення.

Перш за все, важливо зазначити, що аутсорсинг дає змогу компанії-замовнику скоротити витрати, зменшити трудомісткість та витрати на обслуговування інформаційних систем. Це дозволяє зосередитися на основних бізнес-процесах, не відволікаючись на другорядні.

Щодо бухгалтерського аутсорсингу, необхідно чітко визначити, які саме облікові функції передаватимуться на аутсорсинг - окремі сегменти бухгалтерського обліку чи повністю всі облікові функції.

Розглянемо переваги та недоліки аутсорсингу бухгалтерських послуг (Рис.1.3):

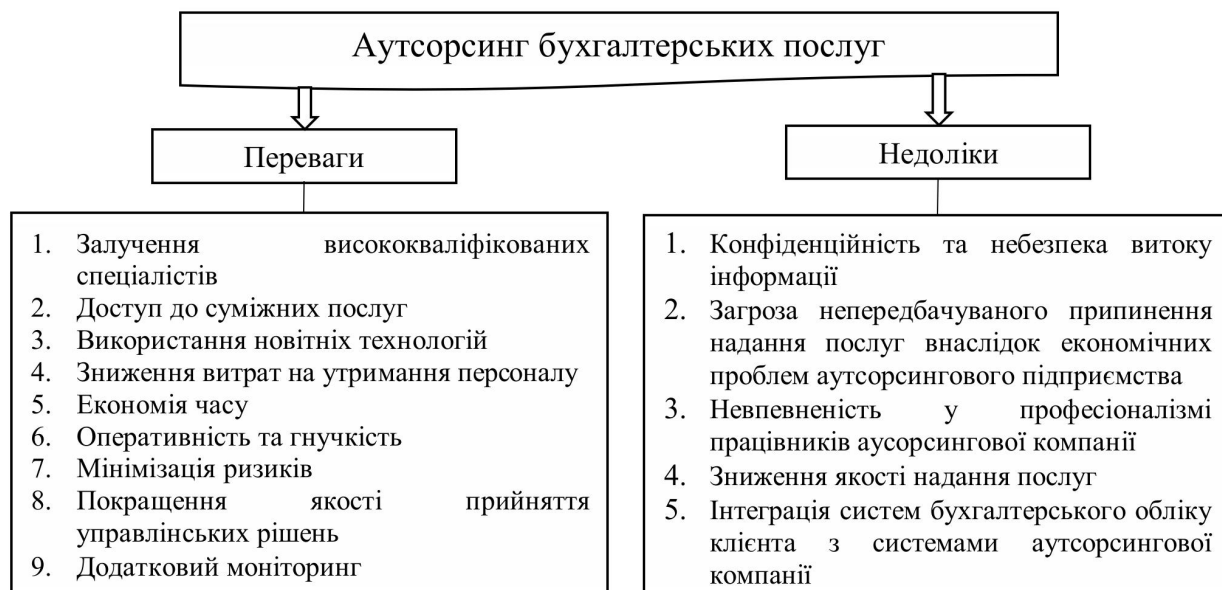

Рис. 1.3. Переваги та недоліки аутсорсингу бухгалтерських послуг

Основними перевагами бухгалтерського аутсорсингу для компанії-замовника можуть бути:

Залучення висококваліфікованих спеціалістів. У сучасному глобалізованому бізнес-середовищі аутсорсинг визнається корпоративними експертами як ефективний стратегічний інструмент. Компанії, які спеціалізуються на наданні аутсорсингових послуг, зазвичай перевершують за якістю та професійністю можливості штатних бухгалтерів або позаштатних спеціалістів, що працюють періодично.

Аутсорсингові компанії мають доступ до вузькоспеціалізованих фахівців з необхідним рівнем експертизи, що дозволяє вирішувати навіть найскладніші бухгалтерські завдання та значно підвищувати якість облікових процесів.

Бухгалтерські компанії забезпечують виконання послуг висококваліфікованими співробітниками, які регулярно відслідковують зміни у податковому законодавстві та застосовують сучасні методики ведення обліку. Це гарантує точність, відповідність законодавчим нормам і своєчасність виконання всіх процедур.

Доступ до суміжних послуг. Підприємства-замовники можуть отримувати додаткові послуги, такі як реєстрація юридичних осіб, підготовка та подання

звітності, внесення змін до установчих документів, відновлення бухгалтерського обліку, супровід при ліквідації чи реорганізації бізнесу.

Використання новітніх технологій. Аутсорсингові компанії, співпрацюючи з великою кількістю клієнтів, накопичують цінний досвід і знання про ефективні методи ведення бухгалтерії та впровадження сучасних технологій, що забезпечує високу оперативність і якість виконання завдань.

Використання аутсорсингу відкриває доступ до інноваційних рішень, які можуть бути надто складними або дорогими для розробки й впровадження власними силами. Особливо це актуально в облікових і фінансових процесах, де необхідна швидка адаптація до змін у фінансовому законодавстві, викликів глобалізації та інтеграції передових технологій для ефективного управління бізнесом.

У аутсорсингових компаніях діють системи подвійного контролю, що мінімізує ризик помилок і накладення штрафних санкцій. Крім того, вони беруть на себе ризики та відповідальність за правильність ведення бухгалтерського обліку, а у разі допущення помилок надають можливість компенсації завданих збитків. Використання спеціалізованого програмного забезпечення дозволяє автоматизувати облікові процеси, підвищуючи їх ефективність і точність [3].

Зниження витрат на утримання персоналу. Замовнику не потрібно виплачувати заробітну плату штатним бухгалтерам, сплачувати соціальні внески, оплачувати відрядження, а також витрачатися на облаштування робочих місць, придбання програмного забезпечення чи організацію навчання для підвищення кваліфікації співробітників. Аутсорсинг бухгалтерських послуг дозволяє суттєво скоротити витрати, пов'язані з утриманням власної бухгалтерії, що особливо вигідно для малих і середніх підприємств. Це зменшує фінансове навантаження на компанію, дозволяючи спрямовувати ресурси на розвиток бізнесу та реалізацію стратегічних цілей.

Економія часу. Звільнившись від рутинних облікових завдань, керівництво та співробітники підприємства можуть зосередитися на стратегічних цілях, розвитку бізнесу та взаємодії з клієнтами.

Оперативність та гнучкість. Бухгалтерські компанії зазвичай мають більш гнучку організаційну структуру, що дозволяє швидко реагувати на зміни у бізнесі клієнта або вимоги податкових органів. Це особливо важливо у ситуаціях, коли потрібно терміново підготувати звітність або подати податкову декларацію. Крім того, вони можуть масштабувати обсяг послуг відповідно до потреб бізнесу.

Мінімізація ризиків. Висококваліфіковані співробітники аутсорсингових компаній допомагають уникнути помилок у веденні обліку, штрафів та інших негативних наслідків, що можуть виникнути через порушення податкового законодавства.

Покращення якості прийняття управлінських рішень. Завдяки достовірній бухгалтерській інформації керівництво може приймати обґрунтовані рішення щодо розвитку бізнесу [24, 10].

Застосування аутсорсингу для обслуговування управлінських функцій, крім переваг, має й певні ризики, на які важливо зважати компаніям, що вдаються до цього підходу.

Найважливішою проблемою є загроза невиконання конфіденційності та небезпека витоку інформації. Аутсорсингова фірма гарантує, що витік інформації про замовника неможливий, але виконання цього пункту не може гарантуватися стовідсотково. Враховуючи, що аутсорсери матимуть доступ до внутрішньої інформації, то існує ризик зловживання нею у власних цілях. Однак, витік інформації можливий і при наявності власної бухгалтерії на підприємстві, а не лише в процесі використання послуг бухгалтерської аутсорсингової компанії, тому даний ризик нівелюється [40].

Іншим недоліком є непередбачуваність економічного стану та загроза банкрутства аутсорсингової компанії, адже це може спричинити додаткові проблеми зі збереженням інформації та первинних документів, пошуку протягом невеликого проміжку часу іншої аутсорсингової фірми та налагодження з нею співпраці [45, с. 52].

Під час передачі аутсорсинговій фірмі всього циклу бухгалтерського

документообігу існує ризик втрати оперативності інформації. Це стосується переважно великих підприємств, в яких щодня відбувається значна кількість господарських операцій, однак більшість аутсорсерів вирішують цю проблему, організовуючи максимально ефективну взаємодію з замовником [7, с. 649].

Невпевненість у високому рівні професіоналізму працівників аутсорсингової фірми через відсутність доступу до інформації про їхню професійну компетентність. Неможливість проконтролювати досвід виконавців (за умови залучення зовнішніх фахівців підприємство-замовник не завжди може проконтролювати хто саме виконує обов'язки щодо ведення бухгалтерського обліку). Ризик отримання від аутсорсера продуктів неналежної якості, подальшого підвищення ціни на аутсорсингові послуги [16, 19].

Зниження якості надання послуг через формальне виконання обов'язків, адже звіти, підготовлені аутсорсером, фактично є формальним виконанням зобов'язань перед органами звітування. Це, своєю чергою, може призвести до ризику отримання збитків [19, с. 52].

Інтеграція систем бухгалтерського обліку клієнта з системами аутсорсингової компанії ускладнюється несумісністю програм, різними форматами даних, ризиками безпеки, високими витратами на налаштування, технічними труднощами синхронізації та потребою в постійному оновленні систем для відповідності правовим вимогам.

Усі ці ризики вимагають ретельного планування та стратегічного управління з боку компанії, яка вирішує вдатися до аутсорсингу облікових та фінансових функцій [22, с. 21].

В умовах економічної нестабільності потенційне зниження якості продукції та можлива вразливість перед зовнішніми постачальниками вимагає від компаній уважного та обережного підходу при виборі аутсорсингових партнерів, зважаючи на їхню репутацію, досвід та спроможність відповідати специфічним потребам бізнесу. Ці фактори вказують на суттєву роль аутсорсингу в ефективному управлінні діяльністю компанії, а також підтримці їхньої гнучкості та адаптивності до мінливих ринкових умов [2, с. 21].

Висновки до розділу 1

Дослідження теоретичних основ організації та методики обліку підприємств на аутсорсингу дозволило зробити наступні висновки:

1. Аутсорсинг бухгалтерського обліку є ефективним інструментом для оптимізації бізнес-процесів, зменшення витрат і покращення якості обліку. З розвитком глобальної економіки та змінами в правовому середовищі все більше компаній передають бухгалтерські функції на аутсорсинг. Це дозволяє зосередитись на основній діяльності, знижуючи ймовірність помилок та їх наслідків, а також підвищує ефективність завдяки залученню професіоналів та впровадженню автоматизації процесів.

2. Аутсорсингові відносини в Україні регулюються низкою нормативно-правових актів, що охоплюють різні аспекти діяльності, зокрема укладання договорів, бухгалтерський облік, податкові зобов'язання, трудові відносини та вимоги до конфіденційності та інтелектуальної власності. Дотримання цих норм є важливим для ефективного ведення аутсорсингу, мінімізації податкових ризиків та забезпечення правового захисту як для замовника, так і для виконавця.

3. Аутсорсинг бухгалтерських послуг стає популярним серед підприємств, оскільки дозволяє зосередитися на основній діяльності, передаючи рутинні процеси професіоналам. ПП «АУДИТОРСЬКА ФІРМА «БУХГАЛТЕР» пропонує широкий спектр послуг, що дозволяє підприємствам знижувати витрати, покращувати ефективність та мінімізувати ризики.

4. Бухгалтерський аутсорсинг оптимізує бізнес-процеси, знижує витрати та підвищує ефективність компаній, дозволяючи зосередитися на основних завданнях. Використання кваліфікованих спеціалістів та новітніх технологій гарантує точність і відповідність законодавству. Однак важливо ретельно оцінювати потенційні ризики, зокрема конфіденційність даних і фінансову стабільність партнера. Зважений підхід до вибору аутсорсингової компанії допомагає мінімізувати ці ризики та забезпечити ефективність процесів.

РОЗДІЛ 2.

МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ПІДПРИЄМСТВ НА ПРИКЛАДІ ПП «АУДИТОРСЬКА ФІРМА «БУХГАЛТЕР»

2.1 Загальна характеристика організації облікового процесу на підприємствах-аутсорсерах

Підприємства-аутсорсери – це спеціалізовані компанії, які надають послуги з ведення бухгалтерського обліку іншим підприємствам. Вони беруть на себе повну або часткову відповідальність за обробку фінансової інформації, що дозволяє клієнтам зосередитися на своїх основних видах діяльності.

Організація облікового процесу на підприємствах-аутсорсерах має свої характерні особливості, зумовлені специфікою надання аутсорсингових послуг, вимогами клієнтів та особливостями ведення обліку для різних замовників. У цьому контексті важливо розглянути як загальні принципи організації обліку, так і індивідуальні аспекти, пов'язані з аутсорсинговими компаніями.

Враховуючи, що підприємства-аутсорсери часто займаються наданням бухгалтерських, фінансових, ІТ або кадрових послуг, організація обліку на таких підприємствах повинна враховувати специфіку обслуговування різних клієнтів.

Організація обліку на аутсорсингових підприємствах базується на принципах, що відображені на Рис.2.1:

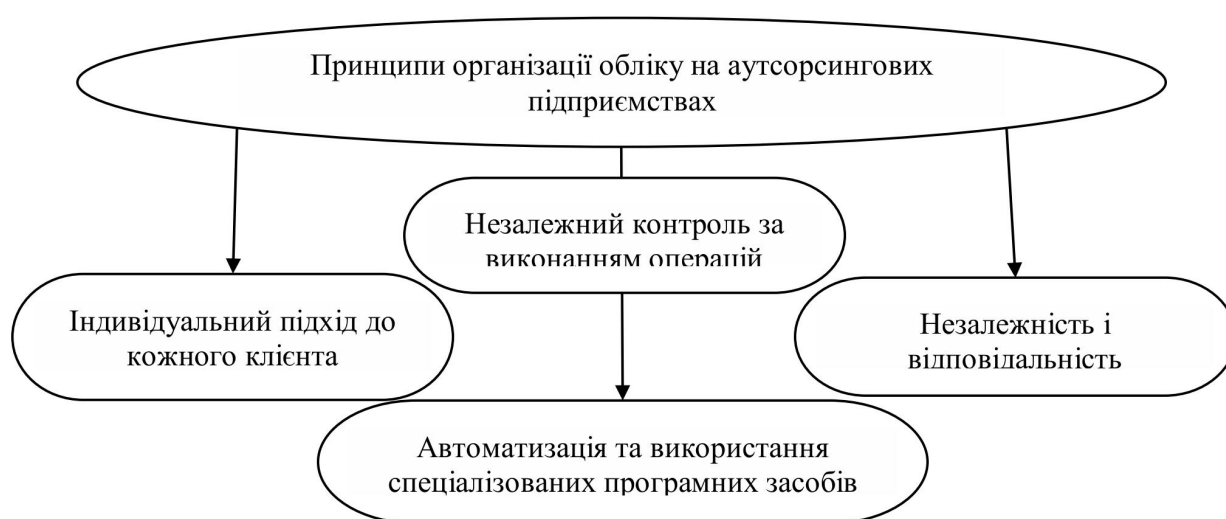

Рис. 2.1. Принципи організації обліку на аутсорсингових підприємствах

Оскільки кожен клієнт може мати свої особливості ведення бухгалтерського обліку, організація обліку на аутсорсинговому підприємстві передбачає адаптацію до конкретних вимог замовника. Це включає ведення обліку згідно з індивідуальними планами рахунків, специфікацією бухгалтерських процедур та вимогами до звітності.

Для забезпечення ефективного ведення обліку на аутсорсингових підприємствах використовуються програмні рішення, які дозволяють автоматизувати процеси, вести кілька облікових систем одночасно (для різних клієнтів) та інтегрувати ці системи з іншими інформаційними платформами замовників.

Аутсорсингове підприємство повинно підтримувати незалежність у веденні обліку та звітності для кожного клієнта. При цьому компанія несе відповідальність за правильність ведення обліку та виконання умов договору з клієнтом.

Організація обліку на аутсорсингових підприємствах включає кілька основних етапів:

Початковий етап - узгодження умов з клієнтом.

На цьому етапі підприємство-аутсорсер повинно чітко визначити обсяг облікових функцій, які воно виконуватиме для кожного клієнта, з урахуванням специфіки бізнесу та вимог замовника. Це може включати різні аспекти бухгалтерського обліку, такі як ведення загального бухгалтерського обліку, податкового обліку, підготовку та складання фінансових звітів (наприклад, балансу, звіту про прибутки і збитки, звіту про рух грошових коштів), а також організацію обліку заробітної плати, кадрові питання (як облік трудових ресурсів, так і складання звітності для державних органів).

Зокрема, на цьому етапі слід визначити, які звітні документи мають бути надані клієнту (місячні, квартальні або річні звіти), а також який період обліку буде застосовуватися (місячний, квартальний або річний). Важливо також узгодити частоту та формат надання звітності, визначити вимоги до її структури та відповідність стандартам бухгалтерського обліку, включаючи національні або

міжнародні стандарти, що можуть застосовуватися.

Другий етап - комунікація з клієнтом.

На цьому етапі встановлюються канали комунікації для ефективної взаємодії між аутсорсинговою компанією та клієнтом. Це може включати вибір платформ для обміну документами, регулярні зустрічі або дзвінки для обговорення прогресу та вирішення виникаючих питань. Важливо визначити відповідальних осіб з обох сторін.

Третій етап - інтеграція з системою клієнта.

Для оптимізації облікового процесу може виникнути необхідність налаштування облікових систем так, щоб вони інтегрувались з бухгалтерією клієнта. Така інтеграція дозволяє створити єдину інформаційну базу, в якій облікові дані автоматично передаються з однієї системи в іншу, що значно знижує ймовірність помилок і дублювання інформації.

Завдяки інтеграції облікових систем підприємства-аутсорсера та клієнта забезпечується своєчасне оновлення даних у реальному часі, що підвищує точність і актуальність облікової інформації. Це важливо для того, щоб фінансові звіти, податкові декларації, а також інші облікові документи були правильно складені та відповідали всім вимогам законодавства.

Інтеграція дозволяє більш ефективно контролювати всі фінансові операції, уникати помилок при перенесенні даних, зменшити адміністративні витрати та час, необхідний для обробки інформації. В результаті цього облікові процедури стають більш прозорими і менш трудомісткими, що сприяє підвищенню ефективності облікових операцій і точності фінансової звітності.

Четвертий етап - неперервний процес обліку і звітності.

Підприємство-аутсорсер постійно здійснює облікові операції, дотримуючись встановлених стандартів і вимог. Це включає внесення даних про фінансові операції, проведення розрахунків, ведення бухгалтерських реєстрів і підготовку фінансових звітів. Кожен етап має бути виконаний своєчасно та точно, зокрема для забезпечення правильності відображення операцій у документах. Підприємство зобов'язане контролювати точність і своєчасність

виконання облікових процедур, що включає перевірки і забезпечення відповідності обліку встановленим вимогам.

П'ятий етап - комунікація з клієнтом.

Технологія комунікації з клієнтом включає регулярну передачу інформації та документації, зокрема через зашифровані електронні пошти або спеціалізовані платформи. Документація може зберігатись як у клієнта, так і в підприємства-аутсорсера, з використанням електронних архівів або фізичних копій. Передача документів клієнту повинна бути чітко організована, з перевіркою їх коректності перед відправкою. Регулярне інформування клієнта про прогнози, платежі та виконану роботу забезпечується через звіти та оновлення, згідно з погодженими термінами.

Шостий етап - контроль та аудит.

Важливим етапом організації обліку є перевірка правильності ведення облікових записів і відповідності наданих звітів встановленим вимогам. Для цього підприємство використовує як внутрішні, так і зовнішні перевірки.

Внутрішні перевірки проводяться безпосередньо співробітниками підприємства-аутсорсера, які відповідальні за контроль якості обліку. Це можуть бути регулярні перевірки звітності, перевірка правильності внесення даних у облікові системи та відповідність операцій встановленим стандартам. Внутрішній контроль дозволяє швидко виявити помилки або неточності на ранніх етапах.

Зовнішні перевірки здійснюють незалежні аудитори або контролюючі органи. Аудит дозволяє ретельно перевірити правильність ведення обліку і відповідність фінансових звітів вимогам бухгалтерських стандартів і законодавства. Зовнішні перевірки є важливими для забезпечення достовірності фінансової інформації, а також для своєчасного виявлення помилок, порушень або невідповідностей, які можуть вплинути на точність фінансових результатів і облікових даних.

Завдяки регулярним перевіркам і аудитам підприємство може вчасно виявляти і виправляти недоліки в облікових процедурах, що забезпечує точність

і надій Аутсорсингові підприємства мають високу спеціалізацію в галузі бухгалтерського обліку, що дозволяє їм надавати послуги високої якості. Вони володіють глибокими знаннями податкового законодавства, бухгалтерських стандартів та сучасних інформаційних технологій.

Сьомий етап - комунікація з клієнтом.

Після проведення контролю та аудиту відновлюється комунікація для обговорення результатів перевірок, надання рекомендацій щодо оптимізації процесів і вирішення можливих проблем. Це також включає обговорення планів на наступний період і уточнення змін у вимогах або процедурах, якщо це необхідно.

Якщо аутсорсингове підприємство працює з міжнародними клієнтами або має філії в інших країнах, організація обліку повинна враховувати міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ) та місцеві бухгалтерські норми, які можуть суттєво відрізнятися в залежності від країни.

Підприємства-аутсорсери, в залежності від обсягу наданих послуг, можуть організувати облік різними способами: на основі договорів, за окремими проектами або поетапно. Важливо чітко визначити методику обліку доходів і витрат, особливо коли послуги надаються за контрактом з фіксованою ціною або за погодинною ставкою.

Важливим аспектом організації обліку є збереження конфіденційності даних клієнтів. Важливо застосовувати ефективні засоби захисту інформації та вживати заходів для збереження конфіденційності, що є невід'ємною частиною облікового процесу.

2.2 Документальне оформлення облікових операцій на аутсорсинговому підприємстві

Документальне оформлення облікових операцій на аутсорсинговому підприємстві є невід'ємною ключовою основою для ефективного ведення бухгалтерського обліку. Правильно організований документообіг забезпечує точність та своєчасність відображення господарських операцій, сприяє

ефективному контролю за фінансовими ресурсами та мінімізує ризики виникнення помилок, слугує надійним підтвердженням господарських операцій.

Правильне оформлення документів спрощує податковий облік і сприяє налагодженню результативної співпраці між клієнтом та аутсорсинговим підприємством. Будь-які затримки або порушення в документообігу можуть призвести до негативних наслідків для фінансової звітності та репутації компанії. Отже, на переконання І.І. Поклада, порушення документообороту або затримка документів на будь-якому з етапів їх проходження неминуче призводить до відставання реєстрації господарських операцій у бухгалтерському обліку, послаблює контроль за їх виконанням [13, с. 54].

Верховна Рада України прийняла ряд законів, що набули чинності: «Про електронні документи та електронний документообіг», «Про електронні документи та електронний документообіг», «Про Національну програму інформатизації», «Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах», «Про Національний архівний фонд та архівні установи», «Про доступ до публічної інформації».

Верховна Рада активно працює над оновленням законодавства в рамках діджиталізації управління, зокрема, інтеграції цифрових рішень для покращення документообігу в державному та приватному секторах. Ці зміни спрямовані на зменшення паперової бюрократії та впровадження єдиних стандартів цифрової документації. Регулювання документообігу на аутсорсинговому підприємстві представлено в Табл.2.1:

Таблиця 2.1

Регулювання документообігу на аутсорсинговому підприємстві

Нормативно-правовий акт	Розкриття окремих положень щодо питань аутсорсингу
Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»	визначає порядок ведення бухгалтерського обліку, зберігання документів та організації документообігу на підприємствах
Закон України «Про електронні документи та електронний документообіг»	визначає основи створення, обробки, передачі, зберігання та використання електронних документів, включаючи їх правовий статус, порядок організації електронного документообігу та відповідальність за його порушення

Продовження таблиці 2.1

Закон України «Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги»	регулює використання електронного підпису як засобу підтвердження автентичності електронних документів
Закон України «Про інформацію»	встановлює порядок обробки, зберігання, доступу та захисту інформації, що може бути частиною документообігу
Закон України «Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах»	регламентує захист електронних документів від несанкціонованого доступу та втрати
Закон України «Про Національний архівний фонд та архівні установи»	регулює правила зберігання та архівування документів
Закон України «Про доступ до публічної інформації»	стосується організації документообігу, пов'язаного з наданням публічної інформації
Кодекс законів про працю України	права та гарантії працівників та правила працевлаштування
Податковий кодекс України	регулює документообіг, пов'язаний із податковою звітністю та перевітками

[Складено на основі 31, 33, 37, 34, 36, 32, 12, 28]

Об'єкти організації документообігу включають первинні документи, облікові реєстри, звітність, а також порядок їх складання, руху й розподіл відповідальності між особами на кожному етапі процесу. Н. Левицька пропонує наступну послідовність дій для ефективної організації документообігу: визначення етапів узгодження та кількості документів; закріплення за різними підрозділами переліків документів, з якими вони мають працювати; створення робочої групи за участі керівників відділів, через які проходять документи; складання форм і регламентів, які дозволяють одержати необхідну інформацію без зайвих витрат часу на оформлення та узгодження; розробку інструкцій щодо складання документів; проведення тренінгів з працівниками підприємства [14, с. 25–26]. Така структура дозволяє оптимізувати документообіг, зменшити часові та ресурсні витрати й підвищити ефективність роботи.

Однією з ключових особливостей документального оформлення в аутсорсингу є повсюдний перехід на електронний документообіг. Цей підхід не лише пришвидшує обмін інформацією між усіма учасниками процесу, а й суттєво знижує витрати, пов'язані з використанням паперових носіїв та їх

зберіганням. Крім того, електронний документообіг забезпечує високий рівень безпеки даних, захищаючи їх від втрати, пошкодження або несанкціонованого доступу. Ще однією характерною рисою є застосування єдиного формату документів, що стандартизує обмін інформацією та мінімізує ризик виникнення помилок під час обробки даних.

Відповідальність за правильне оформлення документів покладається на всіх учасників господарської операції. Кожен документ повинен бути складений з дотриманням вимог чинного законодавства та внутрішніх нормативних актів підприємства. Точність, повнота, чіткість та своєчасність оформлення – це невід’ємні атрибути будь-якого документа, оскільки від цього залежить достовірність облікових даних і можливість їх використання для прийняття управлінських рішень

Ефективний документообіг між сторонами договору суттєво підвищує ефективність бухгалтерських процесів та сприяє успішному впровадженню аутсорсингу.

Одним із основних недоліків паперового документообігу в аутсорсингу є його низька ефективність. Затримки у виконанні доручень, порушення комунікацій та тривалі процеси узгодження документів призводять до значних втрат часу та ресурсів. Відсутність централізованої системи зберігання документів ускладнює пошук необхідної інформації та перешкоджає оперативному вирішенню питань.

Ці недоліки можна усунути при застосуванні інформаційно-комп’ютерних технологій. Оскільки повністю виключити роботу з паперовими документами під час ведення бухгалтерського обліку на засадах аутсорсингу неможливо, шляхи усунення таких недоліків слід враховувати при організації документообігу.

Перехід на електронний документообіг усуне недоліки паперових носіїв, автоматизуючи обробку документів і підвищуючи ефективність роботи бухгалтерів. Однак повна відмова від паперу наразі неможлива, тому потрібно розробити модель комбінованого використання паперових і електронних

документів. Використання облікових програм автоматизує збір, обробку та передачу даних, забезпечуючи безперервний документообіг в режимі реального часу. Це значно підвищує ефективність роботи та мінімізує ризик помилок.

С.Ф. Легенчук та К.О. Дударева зазначають, що сучасні програми для ведення бухгалтерського обліку не завжди забезпечують ефективну організацію документування в системі бухгалтерського обліку. Так само програмне забезпечення, орієнтоване виключно на документообіг, не в змозі повною мірою задовольнити потреби ведення бухгалтерського обліку, оскільки його основною метою є організація діловодства на підприємстві. Це створює необхідність інтеграції облікових і документальних функцій для підвищення ефективності управлінської діяльності [15, с. 210].

Раціональне поєднання функціональних можливостей цих систем є важливим завданням для підприємств, які прагнуть забезпечити як ефективний облік, так і належний контроль документального обігу.

Організація ефективного документообігу може бути предметом договору аутсорсингу, оскільки його належна реалізація на підприємстві є великою ділянкою роботи, яка від аутсорсера вимагатиме ретельного вивчення особливостей діяльності підприємства-замовника та способів ведення обліку.

Аутсорсер, ретельно вивчаючи специфіку підприємства-замовника, розробляє індивідуальну схему документообігу, яка забезпечує точне відображення всіх облікових операцій відповідно до чинного законодавства. Цей процес включає в себе аналіз існуючої системи, розробку нових форм документів, встановлення процедур їх обробки та зберігання.

Для ефективно організації документообігу на аутсорсингу важливо визначити та проаналізувати шляхи надходження та передачі інформації між замовником та виконавцем. Як зазначають О. В. Писарчук та І. В. Струкова, інформаційні потоки в аутсорсингу можуть бути різними: документи можуть надходити як до замовника, так і безпосередньо до аутсорсера. Однак, незалежно від джерела, вся інформація обробляється аутсорсером згідно з умовами договору [34].

Враховуючи особливості інформаційних потоків при аутсорсингу, усі первинні документи можна розділити на зовнішні документи замовника (отримані від підприємства-замовника), зовнішні документи контрагентів замовника (передані аутсорсеру контрагентами підприємства-замовника), та внутрішні документи (створені аутсорсером).

Організація документообігу в аутсорсера при веденні бухгалтерського обліку повинна передбачати дотримання певних етапів (Рис. 2.2):

Рис. 2.2. Організація документообігу в умовах бухгалтерського аутсорсингу

Для ефективної організації документообігу на аутсорсингу необхідно детально вивчити систему документообігу замовника, включаючи облікову політику, сумісності використовуваного програмного забезпечення, бізнес-процеси, що генерують основні доходи підприємства та типи документів. На основі цього аналізу розробляється графік документообігу, який визначає порядок приймання, обробки, зберігання та передачі документів. Графік

відображає рух документів між усіма учасниками процесу, включаючи замовника, аутсорсера та зовнішніх контрагентів.

Кількість і специфіка бізнес-процесів на кожному підприємстві унікальні, але саме вони визначають, які облікові ділянки необхідно організувати. Для кожної ділянки необхідно визначити, які саме документи оформлюються і хто бере участь у процесі обробки. Бухгалтер відповідає за збір, обробку та зберігання первинних документів. При цьому здійснюється ретельна перевірка документів на відповідність вимогам законодавства та внутрішніх нормативних актів підприємства.

Документи, що відповідають усім вимогам, вносяться до інформаційної системи. У разі виявлення помилок, необхідно зв'язатися з контрагентом для їх усунення. Після остаточного оформлення документи архівуються.

Включення до договору аутсорсингу детального опису порядку документообігу дозволяє уникнути спорів щодо строків подання та обробки документів між аутсорсером та замовником, а також забезпечує чітке розуміння обов'язків кожної зі сторін.

Відповідно до статті 9 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», відповідальність за організацію бухгалтерського обліку та забезпечення фіксування фактів здійснення всіх господарських операцій у первинних документах, збереження оброблених документів, реєстрів і звітності протягом встановленого терміну, але не менше трьох років, несе уповноважений орган (посадова особа), який здійснює керівництво підприємством, або власник відповідно до законодавства та установчих документів. Подання річної фінансової звітності, весь перелік документів, а також комплект фінансової, податкової та статистичної звітності повинні бути передані підприємству-замовнику [31].

Правильно організований документообіг при аутсорсингу бухгалтерських послуг гарантує якість роботи аутсорсера та забезпечує підприємство-замовника необхідною інформацією.

2.3 Синтетичний та аналітичний облік у діяльності ПП «АУДИТОРСЬКА ФІРМА «БУХГАЛТЕР»

Синтетичний облік у діяльності ПП «АУДИТОРСЬКА ФІРМА «БУХГАЛТЕР» є основним інструментом у фінансовому управлінні підприємством. Він забезпечуючи систематизацію та узагальнення інформації про господарські операції, будучи основою для формування повної та неупередженої оцінки фінансового стану, відповідаючи вимогам законодавства та сприяючи ефективному прийняттю управлінських рішень.

Завдяки синтетичному обліку можна відстежувати рух коштів, зміни у складі активів і зобов'язань, а також результати фінансово-господарської діяльності. Дані є вихідними для складання балансу, звіту про фінансові результати та інших форм фінансової звітності.

Синтетичний облік в діяльності ПП «АУДИТОРСЬКА ФІРМА «БУХГАЛТЕР» є важливою складовою управлінського обліку, яка включає узагальнення та реєстрацію фінансових операцій на підприємстві, забезпечує обробку, узагальнення та аналіз економічної інформації, сприяючи досягненню стратегічних цілей підприємства. Він полягає в систематизації та обробці всіх економічних операцій через відповідні рахунки бухгалтерського обліку з метою складання фінансової звітності та забезпечення належного контролю за станом фінансів.

На підприємстві синтетичний облік базується на принципах загального обліку, де кожна операція вноситься на основі первинних документів (накладних, рахунків-фактур, актів виконаних робіт). Усі ці документи ретельно перевіряються, на їх основі формуються бухгалтерські проведення. Важливу роль у цьому процесі відіграє відповідність операцій специфікаціям податкового та бухгалтерського обліку, а також вимогам законодавства України.

Підприємство «АУДИТОРСЬКА ФІРМА «БУХГАЛТЕР» веде синтетичний облік за допомогою основних рахунків бухгалтерського обліку, таких як рахунки з обліку основних засобів, матеріальних запасів, доходів та витрат, а також рахунки для обліку розрахунків з контрагентами та податковими

органами. Кожен рахунок відображає не лише загальні суми, але й деталі конкретних операцій, що дозволяє забезпечити точність та прозорість у фінансовій звітності.

Аудиторська фірма, як і будь-яка інша комерційна організація, має вести облік доходів і витрат на основі встановлених рахунків бухгалтерського обліку. Сюди входить облік доходів від надання аудиторських, консалтингових послуг та інших видів діяльності. Витрати, що пов'язані з наданням цих послуг, включають заробітної плати працівників, витрати на навчання, податки, оренду приміщень, та інші поточні витрати.

Облік грошових потоків є важливим аспектом синтетичного обліку в аудиторській фірмі. Це включає не лише облік платежів від клієнтів за надані послуги, але й контроль за виплатами постачальникам, податковими органам та інші витрати. Всі ці операції обліковуються в рахунках бухгалтерського обліку, що дозволяє зрозуміти фінансову ситуацію на підприємстві та забезпечує необхідні дані для формування звітності.

Синтетичний облік основних засобів та нематеріальних активів дозволяє вести систематизовану реєстрацію всіх цих активів, що важливо як для внутрішнього контролю, так і для складання фінансової звітності.

Аудиторська фірма, надаючи свої послуги, регулярно проводить розрахунки з клієнтами і постачальниками. Це включає як облік дебіторської, так і кредиторської заборгованості, що важливо для відстеження фінансових зобов'язань та отриманих коштів. Синтетичний облік на цьому етапі дозволяє оцінити суму заборгованості, визначити періодичність платежів та контролювати фінансові ризики.

Ведення синтетичного обліку в аудиторській фірмі також включає правильний облік податків і соціальних внесків, що є обов'язковими для всіх організацій, а саме податок на доходи фізичних осіб, військовий збір, єдиний соціальний внесок, податок на прибуток. Правильне відображення всіх обов'язкових платежів у синтетичних рахунках є запорукою безпроблемних відносин з податковими органами.

Синтетичний облік є основою для складання фінансової звітності, що включає баланс, звіт про фінансові результати, звіт про рух грошових коштів. Це дозволяє аудиторській фірмі отримати повне уявлення про свою фінансову ситуацію, проаналізувати прибутковість діяльності та оцінити фінансову стійкість організації.

Оскільки фірма є аудиторською, важливим є те, щоб синтетичний облік відповідав високим стандартам точності та прозорості. Правильний синтетичний облік допомагає здійснювати постійний моніторинг і контроль за фінансовими операціями, надає можливість проводити внутрішні перевірки для забезпечення відповідності нормам бухгалтерського обліку та законодавства.

Проаналізуємо детально структуру синтетичного обліку в аудиторській фірмі, зосередившись на класифікації рахунків та організації облікових ділянок.

Таблиця 2.2

Структура синтетичного обліку в аудиторській фірмі

Клас рахунків	Облікова ділянка
Клас 1. Необоротні активи	Оргтехніка та комп'ютерна техніка, меблі для обладнання робочих місць, програмне забезпечення, ліцензії, авторські права, бази даних, договори оренди, маркетингові активи (торгові марки, фірмовий стиль, списки клієнтів)
Клас 2. Запаси	Матеріальні цінності для виробництва або продажу: сировина, матеріали, готова продукція, товари. Оцінка вартості та контроль за використанням і списанням
Клас 3. Кошти, розрахунки та інші активи	кошти на поточних рахунках в банках, заборгованість дебіторів (покупців, боржників) за надані послуги, витрати, які будуть віднесені на витрати майбутніх періодів
Клас 4. Власний капітал та забезпечення зобов'язань	статутний капітал, резервний капітал, нерозподілений прибуток
Клас 6. Поточні зобов'язання	поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями, розрахунки з бюджетом, розрахунки з оплати праці
Клас 7. Доходи і результати діяльності	облік доходів від надання аудиторських, консалтингових та консультаційних послуг та інших видів діяльності
Клас 8. Витрати за елементами	облік витрат на оплату праці, оренду, комунальні послуги
Клас 9. Витрати діяльності	облік фінансового результату до оподаткування, податку на прибуток, чистого прибутку

[Складено на основі 11]

Основним активом аудиторської фірми є її інтелектуальний капітал, що включає знання, навички та досвід співробітників. Це визначає специфіку

бухгалтерського обліку фірми, у якому значна увага приділяється нематеріальним активам, таким як ліцензії на програмне забезпечення, інформаційні бази та спеціалізовані технології. Матеріальні запаси не є суттєвими через специфіку діяльності.

Доходи від надання послуг визнаються у момент фактичного їх виконання, незалежно від дати отримання оплати, що відповідає принципу нарахування. Витрати, пов'язані з діяльністю, чітко розподіляються за категоріями, зокрема за проектами чи видами послуг, для забезпечення прозорості та ефективного фінансового контролю.

Один із основних етапів у синтетичному обліку - це підготовка та узагальнення інформації для складання балансу підприємства, а також для формування звітності. Всі ці операції відображені в синтетичних рахунках таким чином, щоб забезпечити зрозумілу і достовірну інформацію для зовнішніх користувачів, таких як податкові органи, аудитори, інвестори.

Особливістю синтетичного обліку є те, що він допомагає надавати підприємству загальний огляд його фінансового стану, зокрема щодо ліквідності, рентабельності та фінансової стійкості. В умовах аутсорсингу бухгалтерських послуг, як у випадку ПП «АУДИТОРСЬКА ФІРМА «БУХГАЛТЕР», синтетичний облік дозволяє забезпечити комплексний контроль за фінансовими потоками підприємства, оптимізувати витрати та здійснювати стратегічне планування на основі отриманих фінансових результатів.

Автоматизація процесів відіграє ключову роль у синтетичному обліку, адже використання сучасного програмного забезпечення сприяє мінімізації впливу людського фактору, підвищенню точності розрахунків та ефективності обліку. Це особливо актуально при роботі з великими обсягами фінансових даних, де автоматизовані системи значно прискорюють обробку інформації, забезпечуючи її достовірність і відповідність вимогам законодавства.

Загалом, синтетичний облік є основою для складання фінансової звітності на підприємстві, і на прикладі ПП «АУДИТОРСЬКА ФІРМА «БУХГАЛТЕР» він демонструє важливість систематизації та правильного обліку кожної фінансової

операції для успішного функціонування підприємства в межах чинного законодавства.

Аналітичний облік в діяльності ПП «АУДИТОРСЬКА ФІРМА «БУХГАЛТЕР» є важливою складовою системи обліку, оскільки забезпечує деталізацію та глибоке вивчення фінансових операцій, що впливають на діяльність підприємства. Аналітичний облік має на меті деталізувати інформацію, зібрану в синтетичному обліку, і забезпечити точне та достовірне відображення фінансового стану підприємства для прийняття управлінських рішень.

У діяльності ПП «АУДИТОРСЬКА ФІРМА «БУХГАЛТЕР» аналітичний облік спрямований на детальне відображення кожної операції, що виникає в рамках бухгалтерської діяльності, зокрема, в обліку активів, зобов'язань, доходів і витрат. Це дозволяє не лише контролювати загальний фінансовий стан фірми, а й стежити за рухом конкретних операцій, таких як розрахунки з постачальниками і підрядниками, розрахунки з покупцями та замовниками, облік основних засобів, а також деталі податкових зобов'язань.

Аналітичний облік на підприємстві включає обробку та аналіз інформації по кожному рахунку синтетичного обліку. Якщо у синтетичному обліку використовується рахунок для обліку грошових коштів, то в аналітичному обліку деталізуються операції, пов'язані з надходженням та витрачанням коштів. Це дозволяє чітко відслідковувати кожну фінансову операцію, що впливає на ліквідність підприємства.

Аналітичний облік включає роботу з документами, які підтверджують кожну операцію. Це рахунки-фактури, договори, акти виконаних робіт, а також інші первинні документи, що забезпечують точність і прозорість обліку. Для підприємства важливо, щоб кожен документ був належним чином оброблений і зареєстрований, що дозволяє забезпечити належний контроль за витратами та доходами, а також запобігти можливим помилкам у звітності.

Аудиторська фірма забезпечує точність податкового обліку, оскільки це безпосередньо впливає на її фінансову звітність і податкові зобов'язання.

Аналітичний облік допомагає деталізувати операції, що підлягають оподаткуванню, забезпечуючи правильне нарахування податків. Окремо ведеться облік податкових накладних, актів виконаних робіт і нарахувань податкових зобов'язань.

Важливим є контроль за витратами, пов'язаними з наданням послуг. В аналітичному обліку здійснюється розподіл витрат на різні категорії послуг: аудит фінансових звітів, консалтинг, податкове консультування та інші. Кожен вид послуг має свою калькуляцію витрат, що дозволяє проводити глибший аналіз витрат та доходів по кожному напрямку діяльності фірми.

Аналітичний облік є основою для складання детальної фінансової звітності. Зокрема, за допомогою цього обліку формується звіт про фінансові результати, який включає витрати, доходи, активи і пасиви, а також звіт про рух грошових коштів. Аудиторська фірма повинна не лише забезпечити точність цих даних, але й гарантувати відповідність вимогам міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (МСБО).

Оскільки аудиторські фірми здійснюють перевірку фінансової звітності інших компаній, точність аналітичного обліку є критично важливою. Невірно зареєстровані витрати чи доходи можуть призвести до помилок у фінансових звітах, що в свою чергу позначиться на результатах аудиту. Це створює високі вимоги до системи внутрішнього контролю і забезпечення відповідності даних.

Аналітичний облік також враховує специфіку аудиторської діяльності, яка полягає в наданні послуг, що не завжди мають прямі витрати, пов'язані з конкретними клієнтами. Тому важливо коректно обліковувати загальні витрати і правильно їх розподіляти серед різних видів послуг.

Таким чином, аналітичний облік у діяльності ПП «АУДИТОРСЬКА ФІРМА «БУХГАЛТЕР» забезпечує не лише точне та детальне відображення кожної операції, а й створює умови для більш глибокого аналізу фінансової діяльності підприємства, що є необхідним для ефективного управління та планування його діяльності. Цей процес також дозволяє створити надійну основу для складання звітності, що відображає реальний фінансовий стан підприємства

та відповідає вимогам законодавства.

У бухгалтерському обліку аудиторської фірми основні операції будуть пов'язані з обліком надання аудиторських та консалтингових послуг, розрахунків із клієнтами, оплатою послуг відповідно до актів виконаних робіт.

Таблиця 2.3

Бухгалтерські проведення в обліку аудиторської фірми

№	Зміст операції	Кореспонденція рахунків	
		Дебет	Кредит
Надання аудиторських та консалтингових послуг			
1	Виписка рахунку та акту виконаних робіт	361	703
2	Закриття доходу на фінансовий результат	703	791
3	Облік витрат, пов'язаних із виконанням консалтингових послуг	23 або 92	661, 641, 642, 651 або 631
4	Закриття витрат на фінансовий результат	791	23 або 92
Розрахунки з клієнтами			
5	Отримання передоплати від клієнта за майбутні послуги	311	681
6	Визнання доходу після надання послуг (списання авансу)	681	703
7	Отримання оплати за послуги після виконання	311	361
Оплата послуг за актом виконаних робіт			
8	Нарахування зобов'язання за отриманими послугами	92 або 91	631
9	Нарахування єдиного податку	92	644
10	Сплата єдиного податку	644	311
11	Підписання акту виконаних робіт (визнання витрат)	92, 93, 23	631
12	Оплата рахунку постачальнику за актом виконаних робіт	631	311
13	Закриття витрат на фінансовий результат	791	92 або 93
14	Закриття доходів на фінансовий результат	703	791

[Складено на основі власних спостережень]

Ці проведення допомагають правильно відображати операції в обліку аудиторської фірми, забезпечуючи точність розрахунків і дотримання норм законодавства.

2.4 Шляхи вдосконалення методів і організації обліку на підприємствах, що використовують аутсорсинг

На українському ринку аутсорсингових послуг панує жорстка конкуренція, і вимоги до якості роботи постійно зростають. Конкуренція розгортається не лише за замовників, а й за кваліфікованих працівників, що є критичним ресурсом для забезпечення високого рівня обслуговування. Умови

входу на цей ринок стають дедалі складнішими, а утримання позицій і досягнення стабільного розвитку вимагає значних зусиль і ресурсів.

Для успішної діяльності необхідно регулярно здійснювати аналіз фінансового стану підприємства, оцінювати динаміку його показників і оперативно реагувати на виявлені проблеми. Вчасне усунення недоліків дозволяє адаптуватися до мінливих умов ринку та підтримувати конкурентоспроможність на високому рівні [39, с. 3].

Шляхи вдосконалення методів і організації обліку на підприємствах, які використовують аутсорсинг, полягають у впровадженні сучасних технологій, оптимізації облікових процесів і створенні ефективної взаємодії між підприємством-замовником та аутсорсинговою компанією. Це забезпечує підвищення ефективності бухгалтерського обліку, зниження витрат і забезпечення відповідності фінансової звітності чинним стандартам.

Один із ключових напрямів вдосконалення методів і організації бухгалтерського обліку на підприємствах, які використовують аутсорсинг, - впровадження автоматизованих систем обліку. Використання сучасного спеціалізованого програмного забезпечення, такого як 1С:Підприємство, SAP, BAS, або хмарних платформ (наприклад, Microsoft Dynamics 365, QuickBooks), дозволяє значно оптимізувати облікові процеси.

Автоматизація дозволяє виконувати багато рутинних операцій без участі людини, що знижує ризик виникнення помилок, пов'язаних із людським фактором. Наприклад, автоматичний розрахунок податків або генерація стандартних звітів забезпечує високу точність і скорочує час, необхідний для виконання цих задач.

Використання сучасного програмного забезпечення дозволяє організувати обмін інформацією в режимі реального часу. Хмарні платформи забезпечують доступ до даних незалежно від географічного розташування сторін, що особливо важливо для великих підприємств із розгалуженою структурою.

Автоматизовані системи дозволяють відстежувати облікові операції на всіх етапах їх виконання. Це забезпечує високий рівень прозорості, який

необхідний для внутрішнього контролю і проведення аудитів. Крім того, спеціальні інструменти моніторингу в системах, таких як SAP, дозволяють швидко виявляти аномалії чи потенційні ризики.

Системи автоматично генерують фінансову та податкову звітність відповідно до чинного законодавства. Це значно скорочує час на підготовку документів і знижує ризик подання некоректної інформації до контролюючих органів.

Завдяки автоматизованим системам бухгалтерський облік може бути інтегрований з іншими аспектами діяльності компанії, такими як управління запасами, фінансами, персоналом, закупівлями та продажами.

Розробка чіткої регламентації процесів у взаємодії між підприємством-замовником і аутсорсинговою компанією є наступним важливим кроком вдосконалення методів і організації бухгалтерського обліку. Цей процес полягає у створенні систематизованого та зрозумілого порядку дій, який регламентує кожен аспект облікової роботи, що виконується на умовах аутсорсингу.

Чітка регламентація процесів допомагає уникнути втрат інформації та знижує ймовірність затримок у передачі документів. Вона створює прозорі умови для співпраці між замовником і аутсорсером, що позитивно впливає на якість облікових даних і дозволяє своєчасно реагувати на будь-які неточності чи порушення. Крім того, така регламентація полегшує адаптацію нових працівників і сприяє підвищенню загальної ефективності облікових процесів.

Процес розробки індивідуальних рішень спрямований на те, щоб адаптувати послуги аутсорсингової компанії до особливостей кожного конкретного підприємства-замовника, враховуючи його галузеву специфіку, структуру та потреби. Індивідуальний підхід дозволяє забезпечити точність і релевантність облікових даних, що сприяє ефективному управлінню підприємством.

Першим етапом розробки індивідуальних рішень є вивчення галузевих особливостей підприємства. Для цього аутсорсингова компанія аналізує характер діяльності замовника, специфіку його ринкового середовища,

особливості нормативно-правового регулювання галузі, а також основні фінансові та виробничі процеси.

На основі цього аналізу аутсорсер розробляє спеціальні шаблони звітності, які максимально відповідають потребам підприємства-замовника. Такі шаблони можуть включати нестандартні форми фінансових звітів, аналітичні звіти для управлінських цілей або галузеві показники ефективності.

Крім того, важливим кроком є налаштування специфічних параметрів обліку. Це включає: вибір облікових політик відповідно до специфіки підприємства, налаштування програмного забезпечення для автоматизації певних операцій, впровадження додаткових модулів для обліку окремих аспектів діяльності, таких як облік лізингу, інвестицій, чи управління запасами.

Аутсорсер також може впровадити інструменти для аналізу даних, що дозволяють керівництву підприємства отримувати оперативну та релевантну інформацію для прийняття рішень.

Індивідуальний підхід забезпечує адаптацію облікової системи до потреб замовника, підвищуючи її ефективність та корисність. Він дозволяє підприємству отримувати не лише стандартну бухгалтерську інформацію, але й дані, які дійсно відповідають його бізнес-цілям та специфіці. Таким чином, підприємство може краще контролювати свої фінанси, приймати зважені рішення і досягати своїх стратегічних завдань.

Використання інноваційних технологій є важливим елементом для покращення ефективності та точності облікових процесів в аутсорсингових компаніях. Сучасні технології дозволяють значно підвищити швидкість обробки великих обсягів фінансових даних, полегшити прийняття управлінських рішень, забезпечити більш високий рівень безпеки інформації та забезпечити гнучкість у бізнес-процесах, що є критично важливим для компаній, які працюють у швидко змінному середовищі.

Висновки до розділу 2

Дослідження теоретичних основ організації та методики обліку підприємств на аутсорсингу дозволило зробити наступні висновки:

1. Організація облікового процесу на підприємствах-аутсорсерах потребує врахування особливостей обслуговування різних клієнтів, інтеграції з їхніми інформаційними системами, високої точності та своєчасності виконання облікових операцій. Це забезпечує ефективність, прозорість, відповідність вимогам законодавства, знижує ризик помилок у фінансовій звітності. Сучасні програмні рішення гарантують якісні послуги, дотримання стандартів бухгалтерського обліку та захист конфіденційності даних клієнтів.

2. Ефективний документообіг на аутсорсингових підприємствах забезпечує точність і своєчасність бухгалтерського обліку. Впровадження електронного документообігу та сучасних технологій підвищує ефективність, знижує витрати та мінімізує помилки. Важливими є правильне оформлення документів та відповідальність за їх точність. Інтеграція облікових і документальних систем забезпечує високий контроль та ефективне функціонування аутсорсингових послуг.

3. Синтетичний та аналітичний облік в ПП «АУДИТОРСЬКА ФІРМА «БУХГАЛТЕР» є взаємодоповнюючими елементами бухгалтерської системи. Синтетичний облік забезпечує загальну систематизацію фінансових даних для складання звітності, контролю активів і зобов'язань; аналітичний облік деталізує ці операції, дозволяючи проводити глибший фінансовий аналіз і контроль. Разом вони гарантують ефективність управління фінансами, що сприяє прийняттю обґрунтованих рішень та належному контролю за фінансовими потоками.

4. Організація обліку на аутсорсингових підприємствах потребує врахування специфіки клієнтів та інтеграції з їхніми системами, що забезпечує ефективність і точність облікових операцій. Використання сучасних програмних рішень дозволяє надавати послуги, дотримуватись бухгалтерських стандартів, знижуючи ймовірність помилок та забезпечуючи захист даних клієнтів.

РОЗДІЛ 3.

ОРГАНІЗАЦІЯ КОНТРОЛЮ І АУДИТУ ПІДПРИЄМСТВ НА АУТСОРСИНГУ (НА ПРИКЛАДІ ПП «АУДИТОРСЬКА ФІРМА «БУХГАЛТЕР»)

3.1 Загальна характеристика системи контролю на підприємстві-аутсорсері

Питання створення та підвищення якості інформаційних ресурсів підприємства, зокрема облікової інформації, останнім часом набувають дедалі більшої актуальності як для зовнішніх, так і для внутрішніх користувачів. Прогнозування економічних показників діяльності підприємства має ґрунтуватися на точних та достовірних даних за поточний та попередні звітні періоди. Для ефективної організації роботи підприємства за таким підходом необхідно мати надійну та якісну облікову інформацію, що дозволяє своєчасно приймати управлінські рішення. Виявлення та запобігання маніпуляціям, помилкам і фальсифікаціям у фінансовій звітності може бути складним завданням, оскільки деякі дії при заповненні фінансових показників можуть виглядати як звичайні господарські операції. Тому важливим є вирішення питання забезпечення якості облікової інформації шляхом впровадження ефективної системи обліково-контрольних інструментів.

Система контролю на підприємстві-аутсорсері - це комплекс заходів, процедур та інструментів, спрямованих на забезпечення ефективності діяльності підприємства, дотримання внутрішніх і зовнішніх регламентів, а також мінімізацію ризиків. Особливості такої системи залежать від специфіки аутсорсингових послуг, які надає підприємство.

Система контролю є невід'ємною складовою системи управління будь-якою організацією і має принципово важливе значення в обліковому процесі.

В Україні обов'язок організації системи контролю регулюється низкою нормативно-правових актів, що забезпечують належний контроль за бухгалтерським обліком. Ефективність системи внутрішнього контролю

залежить від врахування специфіки як облікових процедур, так і діяльності замовника.

Таблиця 3.1

Регулювання системи контролю на підприємстві-аутсорсері

Нормативно-правовий акт	Розкриття окремих положень щодо питань аутсорсингу
Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»	організація бухгалтерського обліку є обов'язком керівництва підприємства, яке має забезпечити відповідну систему обліку та контроль за його веденням
Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність о аудиторську діяльність»	внутрішній контроль є частиною системи управління організацією, керівники підприємств повинні забезпечувати створення та ефективне функціонування таких систем, що включають аудит та перевірку фінансової звітності для запобігання помилок і фальсифікацій
Податковий кодекс України	органи державної податкової служби мають право здійснювати контроль за правильністю обчислення і сплати податків, що також зобов'язує підприємства організувати внутрішній контроль за своїми фінансовими операціями і сплатою податків, щоб мінімізувати ризики помилок та фальсифікацій у податковому обліку.
COSO (Коко)	стандарт для внутрішнього контролю та управління ризиками в організаціях, який визначає принципи ефективності операцій, достовірності фінансової звітності та дотримання законодавства. COSO орієнтований на внутрішній контроль
ISSAI (Сіко)	міжнародні стандарти для зовнішнього аудиту державних фінансів, що регулюють діяльність вищих органів аудиту і забезпечують прозорість та підзвітність у публічному секторі. ISSAI орієнтований на зовнішній аудит.
Про затвердження Стандартів внутрішнього аудиту	вимоги до незалежності, об'єктивності та ефективності аудиторів, регулюють вибір компаній, контроль якості та забезпечення конфіденційності і відповідності стандартам.

[Складено на основі 31, 30, 28]

Система контролю організації-аутсорсера є комплексним механізмом, який сприяє забезпеченню ефективності та надійності процесів, що виконуються на аутсорсинговій основі. Вона включає в себе ряд елементів, об'єктів, суб'єктів та цілей, що дозволяють організації здійснювати контроль за виконанням функцій, покладених на аутсорсера, з метою мінімізації ризиків та забезпечення високої якості виконання завдань.

Основною ціллю системи контролю організації-аутсорсера є забезпечення точності та надійності фінансових і облікових процесів, що передаються на

аутсорсинг. Це включає запобігання помилкам, маніпуляціям або фальсифікаціям у звітності, а також дотримання всіх нормативно-правових вимог. Додатково, система внутрішнього контролю повинна сприяти підвищенню ефективності виконання аутсорсингових функцій і зменшенню витрат, пов'язаних з ними, шляхом належної організації та моніторингу цих процесів.

Об'єктами системи контролю є всі операції та процеси, які передаються на аутсорсинг. Це можуть бути бухгалтерські, фінансові, податкові та інші облікові функції. Крім того, об'єктами контролю є фінансова звітність, яка повинна відповідати вимогам законодавства, а також інформаційні системи, що використовуються для зберігання і обробки даних. Важливими є і внутрішні процедури, такі як інструкції, політики і стандарти, що визначають порядок виконання облікових операцій та контроль за їх реалізацією.

До суб'єктів системи контролю організації-аутсорсера належать керівництво, яке відповідає за організацію контролю та забезпечення його ефективності, а також співробітники, які безпосередньо виконують облікові операції, підготовку звітності та здійснюють контроль за її правильністю. Іншими суб'єктами є спеціалісти з бухгалтерського та податкового обліку, аудиторські підрозділи, які здійснюють перевірку правильності облікових процесів, а також ІТ-відділ, що відповідає за належну роботу інформаційних систем, які забезпечують зберігання і передачу даних.

Система контролю організації-аутсорсера складається з кількох ключових елементів. Одним з них є політика внутрішнього контролю, яка встановлює основні принципи та правила, що регулюють роботу всієї системи. Важливим елементом є розподіл обов'язків між співробітниками, що дозволяє уникати конфлікту інтересів та забезпечує незалежність у виконанні контрольних процедур. Для забезпечення ефективності системи контролю необхідні регулярні перевірки, моніторинг та аудит, які здійснюються для виявлення можливих порушень чи неточностей у звітності.

Важливими елементами є ІТ-контроль, що дозволяє забезпечити безпеку

даних та функціонування облікових програм, а також регулярне звітування про результати перевірок і контрольних заходів, що дозволяє керівництву своєчасно реагувати на проблеми та вдосконалювати систему контролю.

Система контролю якості облікової інформації на підприємстві-аутсорсері спрямована на детальну перевірку даних та документів, контроль за перебігом внутрішніх процесів та виявленням відхилень від їхнього нормального ходу. Під час контролю оцінюються час і строки виконання процедур, повнота та точність введення даних у систему, а також ідентифікуються збої та порушення, які заважають нормальному функціонуванню або затримують виконання визначених операцій [17].

Головною метою контролю є створення ефективної системи аналізу якості облікової інформації, що дозволяє забезпечувати високий рівень достовірності даних, які відображаються у звітності суб'єкта господарювання.

Основні завдання контролю включають:

1. Аналіз відповідності облікових даних вимогам законодавства, внутрішнім нормативним документам, що регламентують порядок ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності, із застосуванням методів і інструментів контролю.

2. Виявлення причин невідповідностей у веденні бухгалтерського обліку та оперативне вжиття заходів для їх усунення.

Ідентифікація потенційних ризиків і системних помилок у процесі бухгалтерського обліку та контроль процесу виправлення.

Для підвищення ефективності впровадження системи контролю передбачена постійна взаємодія між учасниками цього процесу на всіх його етапах. Контроль повинен охоплювати ключові процедури, що виконуються на кожному етапі, а також забезпечувати формування переліку питань, які необхідно розглянути для досягнення поставлених цілей (Рис.3.1)

Отже, необхідно враховувати такі аспекти:

1. Дотримання правил збору та внесення інформації в облікову систему.
2. Повнота й достовірність даних у первинних документах бухгалтерського

обліку.

3. Оперативність і своєчасність введення та обробки даних в умовах автоматизованого обліку.
4. Дотримання строків складання і подання фінансової звітності.
5. Ефективність документообігу та прийняття рішень.
6. Відповідність вимогам щодо прозорості й розкриття інформації.

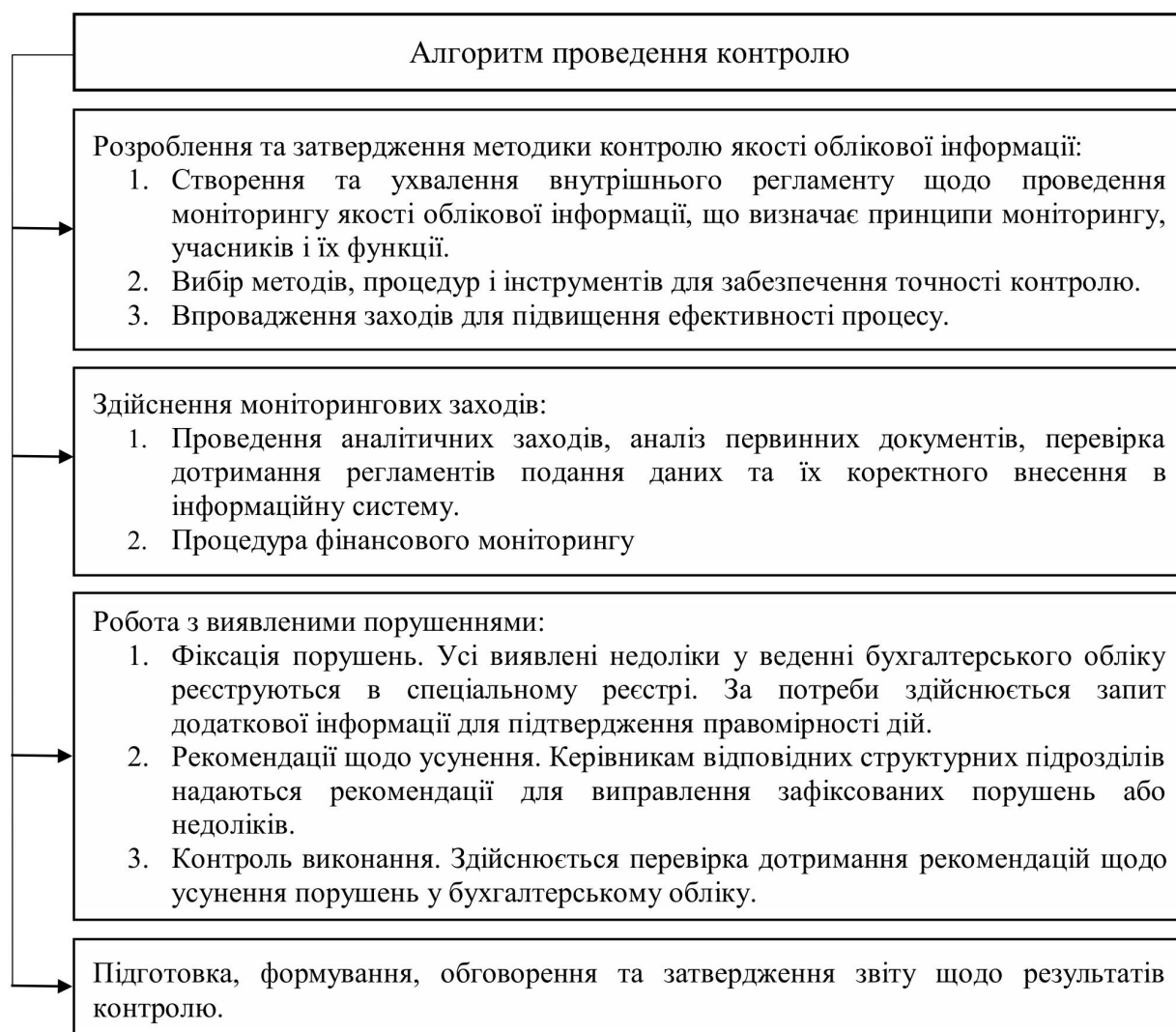

Рис. 3.1 Алгоритм проведення системи контролю на підприємстві-аутсорсері

Контроль, як функція управління, поділяється на попередній, поточний та наступний. Зовнішній аудит є видом наступного контролю, тоді як внутрішній контроль охоплює методи попереднього, поточного та наступного контролю [38].

Система незалежних перевірок ґрунтується на психологічному факторі, знаючи про контроль за своєю роботою, працівники менш схильні до шахрайства. До інших форм незалежних перевірок належать періодична ротація кадрів, атестація персоналу, ревізії, організація «гарячих ліній», на яких працівники можуть повідомляти про підозри, використання незалежних аудиторських перевірок, наявність підрозділу внутрішнього аудиту на підприємстві та періодичні перевірки з боку внутрішнього аудиту головної організації в групі підприємств.

Ключовими елементами системи контролю для запобігання шахрайству є програми з підвищення безпеки виробництва та ефективна робота підрозділу внутрішнього аудиту, який оцінює ризики та усуває слабкі місця. Наявність штатних аудиторів має значний профілактичний ефект, вони проводять незалежні перевірки та змушують потенційних шахраїв утриматися від скоєння злочинів. Прозора та ефективна робота служби безпеки разом з програмою запобігання виробничих втрат забезпечує належне розслідування кожного випадку шахрайства та виявлення слабких місць у системі контролю [42].

Інспекційні процедури контролю знижують ризик помилок у бухгалтерському обліку та аудиторській діяльності, сприяючи своєчасному виявленню помилок. Контроль за ручним веденням бухгалтерського обліку впливає на якість документації. Ефективний інспекційний контроль дозволяє персоналу, що веде облік, вчасно коригувати помилки, вносити необхідні зміни в процеси і покращувати роботу, якщо існуючі процедури не дають належного результату.

3.2 Методика проведення аудиту облікових операцій на аутсорсинговому підприємстві

Сучасний етап розвитку України характеризується формуванням ринкової економіки та її інтеграцією у глобальну систему економічних відносин. Цей процес включає створення нових підприємств, залучення внутрішніх і зовнішніх інвестицій, використання кредитних ресурсів і емісію цінних паперів. Для

забезпечення прозорості та довіри учасники економічної діяльності потребують точної та достовірної інформації про фінансовий стан, перспективи розвитку та стабільність суб'єктів господарювання. Надання такої інформації стає можливим завдяки аудиту.

Аудит облікових операцій на аутсорсингових підприємствах - це незалежна перевірка законності, повноти та достовірності бухгалтерських даних і фінансової звітності. Такі підприємства, виступаючи зовнішніми виконавцями облікових функцій для інших компаній, несуть відповідальність за точність переданих даних, що робить аудит їх діяльності важливим інструментом у підтвердженні надійності господарських операцій.

Метою аудиту є надання обґрунтованого висновку щодо достовірності фінансової інформації про операції, які обслуговує аутсорсингова компанія, відповідності цих операцій чинним законодавчим нормам, правильності ведення обліку згідно зі стандартами бухгалтерського обліку (як національними, так і міжнародними), а також виявлення ризиків, пов'язаних із можливими помилками, недбалістю або шахрайством.

На думку науковців, таких як Ткаченко Ю.А., основним завданням аудитора є встановлення законності та доцільності господарських операцій, правильності ведення розрахунків, а також підтвердження повноти та своєчасності відображення цих даних у звітності [42].

Аудит облікових операцій на аутсорсинговому підприємстві включає перевірку різноманітних економічних процесів, які відображаються в обліку та мають безпосередній вплив на фінансову звітність підприємства. Детальний аналіз цих процесів є важливою складовою частиною аудиторської перевірки, адже від точності і правильності відображення кожного з них залежить достовірність фінансової звітності підприємства. До основних економічних процесів, що підлягають аудиту, можна віднести:

1. Операції з основними засобами

Операції з основними засобами є важливою частиною обліку, адже вони впливають на баланс підприємства і обсяг амортизаційних відрахувань (Рис.3.2):

Придбання основних засобів передбачає процес їхньої закупівлі та введення в експлуатацію. Важливим аспектом аудиту таких операцій є перевірка документів, що підтверджують фактичне придбання основних засобів, таких як контракти, накладні, акти прийому-передачі та витрати на транспорт і монтаж. Аудитор перевіряє коректність включення витрат у первісну вартість активу, що впливає на амортизацію.

Рис. 3.2. Методика проведення аудиту операцій з основними засобами

Контракти перевіряються на відповідність умовам, цінам і датам, а також на наявність усіх необхідних реквізитів. Накладні та акти прийому-передачі повинні містити точні відомості про отримані основні засоби: їхню кількість, стан та технічні характеристики. Транспортні й монтажні витрати можуть входити до первісної вартості засобів, якщо вони безпосередньо пов'язані з їх введенням в експлуатацію.

Також важливо перевірити, чи всі витрати, пов'язані з приведенням основних засобів у робочий стан відображаються коректно. Аудитори перевіряють правильність класифікації цих витрат і їх включення у вартість активу, що безпосередньо впливає на нарахування амортизації.

Амортизація є процесом поступового зменшення вартості основних засобів протягом їхнього терміну служби.

Перевіряються методи нарахування амортизації, такі як лінійний метод,

метод зменшення залишкової вартості чи інші. Аудитор оцінює відповідність обраних методів політиці підприємства та вимогам чинного законодавства. Аналізується правильність визначення норм амортизації для кожної групи основних засобів відповідно до податкового законодавства та внутрішніх стандартів підприємства.

Оцінюється технічний стан і фактичне використання основних засобів, якщо активи не експлуатуються чи виведені з обігу, перевіряється коректність припинення нарахування амортизації.

Аудитор аналізує облікові записи, щоб упевнитися, що амортизація нарахована правильно для кожного основного засобу, а також перевіряє відповідність цих даних балансу підприємства.

Процес вибуття основних засобів включає продаж, ліквідацію або списання, що безпосередньо впливає на фінансові результати підприємства.

Під час продажу основних засобів аудитор перевіряє документи, такі як контракти, акти прийому-передачі та рахунки-фактури, звертаючи увагу на коректність визначення ціни продажу та правильність обліку доходу від продажу основного засобу.

У разі ліквідації чи списання через зношення перевіряються акти ліквідації, відповідність залишкової вартості та правильність амортизації.

Аудитор також перевіряє фінансові результати від вибуття активів, коректність розрахунку прибутку або збитку, відображення цих результатів у бухгалтерському обліку та відповідність податковим вимогам.

2. Операції з запасами

Операції з запасами є важливими для підприємства, оскільки запаси використовуються для виробництва, а також для продажу кінцевому споживачу. Аудит операцій з запасами включає перевірку правильності їх обліку та відображення на всіх етапах: від закупівлі до списання (Рис.3.3):

Перевірка операцій з закупівлею запасів включає аудит документів (контракти, рахунки-фактури, накладні), що підтверджують факт покупки. Аудитор перевіряє коректність обліку закупівель, включаючи витрати на

транспортування, мито та податки, а також відповідність сумам за ціною закупівлі. Перевіряється відповідність фактичних поставок замовленням і накладним, а також описів товарів на складі та в документації.

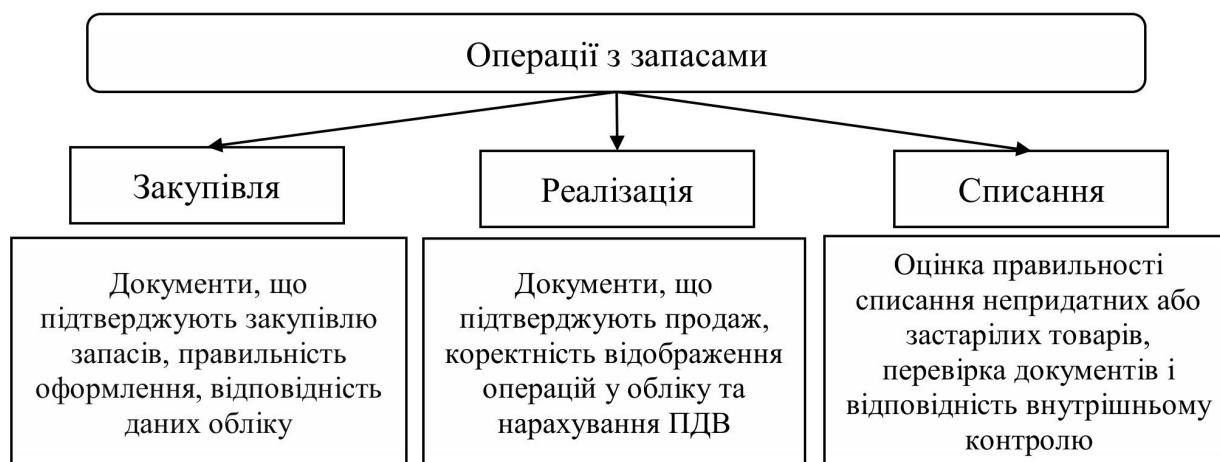

Рис. 3.3. Методика проведення аудиту операцій з запасами

Перевірка операцій з реалізації запасів охоплює аудит документів, правильність нарахування доходу від продажу та податку на додану вартість, відповідність між запасами на складі та в звітності. Перевіряється, чи коректно списані продані товари зі складу та відображені в обліку.

Списання запасів через пошкодження, втрату або застарілість включає перевірку правомірності, відповідність внутрішнім політикам підприємства та документальне підтвердження операцій. Аудитор перевіряє відсутність завищення чи заниження залишків через неправомірне списання чи переоцінку.

3. Операції з розрахунками

Операції з розрахунками охоплюють розрахунки з покупцями, постачальниками, а також з персоналом підприємства. Ці операції мають великий вплив на фінансові результати і грошові потоки підприємства (Рис.3.4):

Для розрахунків з покупцями аудит передбачає перевірку документів, які підтверджують фактичні операції (контракти, накладні, рахунки-фактури, акти виконаних робіт), а також правильність нарахування та сплати доходів від реалізації. Аудитор перевіряє коректність відображення цих операцій у бухгалтерському обліку, правильність нарахування податків. Важливо також

перевірити відповідність дебіторської заборгованості звітним даним, а також своєчасність та повноту розрахунків з покупцями.

Рис. 3.4. Методика проведення аудиту операцій з розрахунками

Перевірка операцій з постачальниками охоплює перевірку контрактів, рахунків-фактур та накладних, що підтверджують закупівлю товарів чи послуг. Аудитор повинен перевірити правильність обліку витрат, включаючи врахування податку на додану вартість, транспортування, мита та інших витрат, пов'язаних із закупівлею. Крім того, важливо перевірити, чи коректно відображена заборгованість перед постачальниками та чи відповідає вона умовам контракту.

Аудит операцій з розрахунками з персоналом включає перевірку документів, що підтверджують нарахування зарплати, премій та інших виплат (трудові договори, накази, розрахункові листи). Аудитор перевіряє правильність нарахування заробітної плати відповідно до трудового законодавства та внутрішніх нормативних актів підприємства, а також правильність утримання

податків, внесків до соціальних фондів і інших обов'язкових платежів. Перевіряється своєчасність та коректність виплат зарплати, а також правильність обліку витрат на оплату праці.

4. Операції з фінансовими активами

Операції з фінансовими активами включають вклади, кредити та інвестиції, що можуть значно впливати на ліквідність та фінансову стабільність підприємства (Рис.3.5):

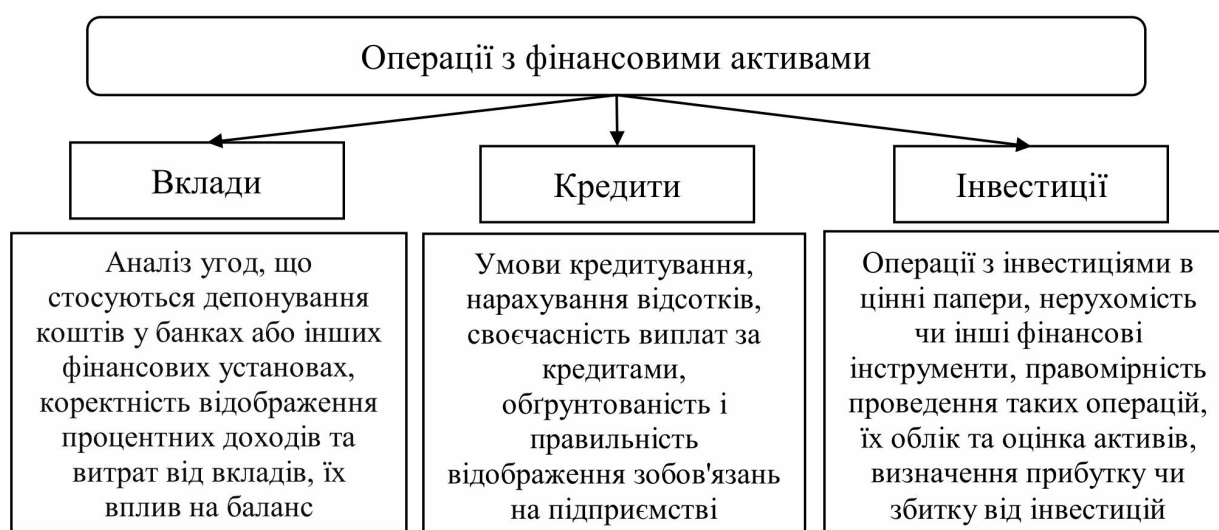

Рис. 3.5. Методика проведення аудиту операцій з фінансовими активами

Аудитор перевіряє наявність та правильність документів, що підтверджують угоди з фінансовими активами, таких як договори, рахунки-фактури, акти прийому-передачі, підтвердження платежів тощо.

Аудитор аналізує ризики, пов'язані з кредитами та інвестиціями, перевіряючи їх відповідність політикам підприємства щодо управління ризиками та законодавчим вимогам. Це включає перевірку наявності достатніх резервів під можливі непогашення кредитів чи зниження вартості інвестицій. Перевіряється коректність відображення змін вартості фінансових активів у фінансових звітах, а також наявність відповідних розкриттів у примітках до фінансової звітності.

Аудитор вивчає документи, що підтверджують вклади в інші організації, перевіряє, чи відповідають ці вклади внутрішнім політикам підприємства щодо диверсифікації ризиків та оптимізації доходності. Важливим моментом є

перевірка наявності обґрунтувань для здійснення таких інвестицій, а також оцінка їх ефективності з точки зору досягнення фінансових цілей підприємства.

Аудит включає перевірку виконання договорів за фінансовими активами, зокрема, нарахування відсотків, дивідендів та виконання інших зобов'язань за умовами контрактів. Особливо перевіряється правильність обліку нарахувань, їх відображення в бухгалтерському обліку та відповідність податковим вимогам. У разі виявлення порушень або невідповідностей, аудиторі роблять відповідні висновки і рекомендації щодо коригування обліку та оптимізації фінансових стратегій підприємства.

5. Операції з доходами і витратами

Операції з доходами і витратами є одними з найбільш важливих для оцінки фінансових результатів підприємства, оскільки вони безпосередньо впливають на прибуток чи збиток. Аудит цих операцій є необхідним для підтвердження правильності відображення доходів і витрат у фінансовій звітності, а також для забезпечення відповідності з податковими вимогами. Операції з доходами і витратами включають кілька основних напрямків, таких як нарахування та виплата заробітної плати, витрати на матеріали, а також доходи від продажу продукції, надання послуг (Рис.3.6):

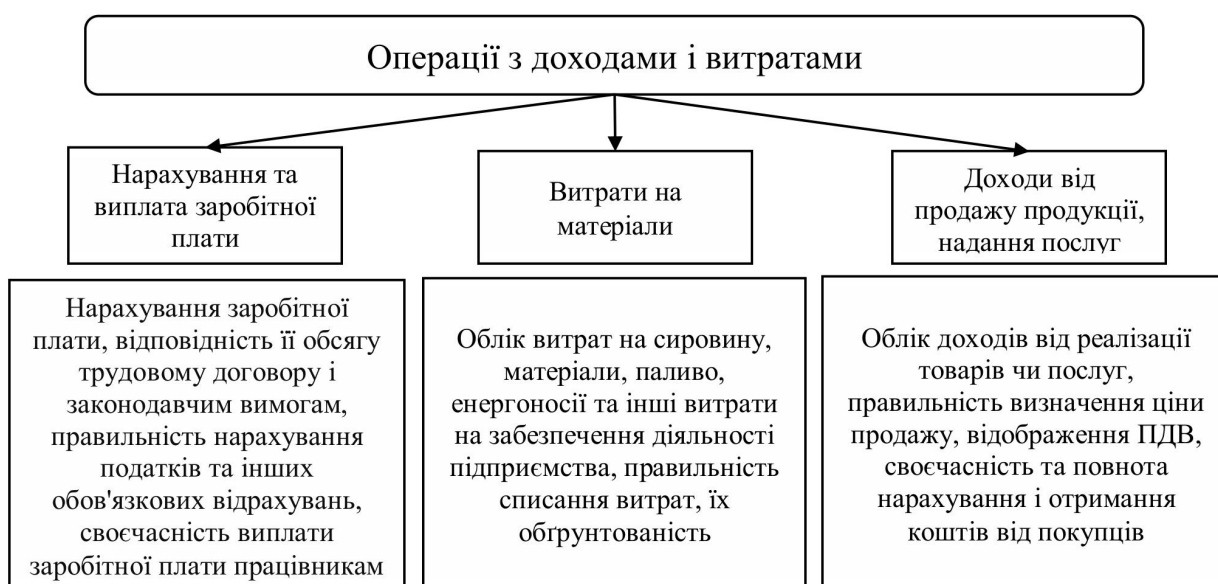

Рис. 3.6. Методика проведення аудиту операцій з доходами і витратами

Нарахування та виплата заробітної плати є важливими операціями, оскільки вони безпосередньо впливають на фінансові результати підприємства та дотримання трудового законодавства.

Аудитор перевіряє, чи нарахована заробітна плата відповідно до умов трудових договорів, колективних угод або внутрішніх правил підприємства. Важливо перевірити, чи правильно розраховано оплату праці, зокрема заробітну плату за відпрацьовані години, доплати, премії та інші складові.

Аудитор перевіряє, чи відповідають нарахування заробітної плати законодавчим вимогам, зокрема мінімальним розмірам заробітної плати, соціальним виплатам, що передбачені законодавством, а також пільгам і компенсаціям.

Важливо перевірити, чи правильно нараховано та перераховано податки, соціальні внески та інші обов'язкові відрахування, такі як ПДФО (податок на доходи фізичних осіб), військовий збір, внески до Пенсійного фонду, Фонду соціального страхування тощо. Аудитор також перевіряє, чи правильно відображені ці платежі в обліку.

Під аудит підпадає перевірка своєчасної виплати заробітної плати, в строки, встановлені законодавством або внутрішніми нормативами підприємства, а також чи в повному обсязі виплачуються належні суми працівникам.

Аудитор аналізує документи, які підтверджують нарахування та виплату заробітної плати, такі як відомості нарахувань, платіжні відомості, банківські виписки, щоб перевірити їх відповідність фактичним виплатам.

Витрати на матеріали включають всі витрати, пов'язані з закупівлею, використанням та списанням сировини, матеріалів, паливно-енергетичних ресурсів, а також інших товарно-матеріальних цінностей, необхідних для діяльності підприємства.

Важливо перевірити, чи всі витрати на закупівлю, транспортування, зберігання та обробку матеріалів правильно відображені в бухгалтерському обліку. Аудитор перевіряє документи, такі як накладні, акти прийому-передачі,

рахунки-фактури, щоб впевнитися, що всі витрати коректно занесені в облікові записи.

Особливу увагу слід звернути на правильність списання витрат на матеріали, перевірку їх відповідності плановим та фактичним витратам. Аудитор оцінює, чи було списання матеріалів здійснено згідно з внутрішніми нормативами підприємства, а також чи обґрунтовані ці витрати для цілей оподаткування.

Аудитор перевіряє, чи правильно оцінені запаси матеріалів на складі, зокрема, чи використовуються відповідні методи оцінки (наприклад, FIFO, середня ціна або інші методи), що дозволяють визначити вартість списаних матеріалів.

Окрім матеріальних витрат, також перевіряється облік витрат на енергоносії (електрична енергія, паливо, газ), що є частиною витрат підприємства. Аудитор перевіряє правильність обліку витрат на енергоресурси та їх відповідність плановим показникам.

Перевіряється чи є всі витрати на матеріали обґрунтованими та відповідними економічним потребам підприємства. Аудитор з'ясовує, чи витрачаються ресурси на основну діяльність підприємства, чи немає безпідставних витрат або переплат.

Доходи від продажу продукції або послуг є основним джерелом фінансових надходжень для більшості підприємств.

Аудитор перевіряє, чи встановлені ціни на продукцію або послуги відповідають умовам договорів з покупцями, чи є вони економічно обґрунтованими. Перевіряється наявність всіх документів, які підтверджують ціни продажу, а також відповідність цієї інформації в бухгалтерії.

Важливим аспектом є правильність нарахування та відображення податку на додану вартість (ПДВ) від реалізації товарів і послуг. Аудитор перевіряє, чи коректно нараховано ПДВ за кожною операцією продажу та чи правильно він був зарахований до податкових зобов'язань підприємства.

Важливо, щоб доходи від продажу були правильно відображені в

облікових записах підприємства в момент передачі прав власності на товар або послугу, а також нарахування доходу в залежності від умов договору (по факту постачання, за умови оплати чи інше).

Аудитор перевіряє, чи відповідає фактичне отримання коштів від покупців договору. Це включає перевірку банківських виписок, платіжних доручень, актів виконаних робіт або актів прийому-передачі товарів, щоб переконатися, що доходи були нараховані та отримані вчасно.

Перевірка правильності обліку доходів включає аналіз бухгалтерських проводок, які відображають продаж продукції або послуг. Аудитор перевіряє, чи правильно відображені доходи на відповідних рахунках, а також їх узгодженість з іншими елементами фінансової звітності.

Методика проведення аудиту облікових операцій є комплексним процесом, що включає кілька важливих етапів, які допомагають забезпечити точність і достовірність фінансової інформації. Процес аудиту облікових операцій на аутсорсингових підприємствах має свої особливості, що пов'язані з обробкою великої кількості даних і високим рівнем відповідальності за точність переданих фінансових даних.

1. Планування аудиту

На початковому етапі аудитор збирає необхідну інформацію про підприємство, яке проходить аудит. Це включає вивчення клієнтської бази, структури договорів, обсягу операцій і внутрішніх процедур обліку. Оцінка ризиків є важливою частиною планування. Аудитор визначає потенційні ризики, пов'язані з можливими помилками в облікових операціях, недотриманням законодавчих вимог або можливими шахрайськими діями. Оцінка ризиків дозволяє сформулювати основні напрямки перевірки, наприклад, облік розрахунків з клієнтами, нарахування податкових зобов'язань, а також контроль за правильністю нарахування заробітної плати.

Зібравши інформацію та оцінивши ризики, аудитор розробляє детальний план аудиту. План включає визначення цілей аудиту, обсягу робіт (які облікові операції необхідно перевірити), а також планування ресурсів і термінів, що

забезпечує ефективне виконання аудиторських процедур.

2. Оцінка внутрішнього контролю

Один із важливих етапів аудиту полягає в оцінці внутрішнього контролю, що здійснюється на підприємстві. Аудитор аналізує, наскільки ефективно організовані процедури внутрішнього контролю, що регулюють облік операцій, особливо на аутсорсингових підприємствах, де відповідальність за точність даних і виконання облікових процедур передається зовнішнім контрагентам.

Аудитор перевіряє, чи є чітке розмежування обов'язків між працівниками, що дозволяє знижувати ризики помилок або зловживань. Якщо підприємство використовує автоматизовані бухгалтерські програми, наприклад, 1С або SAP, то перевіряється їх ефективність і правильність налаштувань, щоб мінімізувати ймовірність помилок при обробці облікових операцій.

3. Аудиторські процедури

Аудитор аналізує первинні документи, такі як накладні, акти виконаних робіт, рахунки, що підтверджують здійснення операцій. Перевіряється їх відповідність вимогам законодавства та реальності виконаних операцій. Це дозволяє впевнитися, що всі облікові операції підтверджені належними документами.

Аудитор перевіряє відповідність бухгалтерських проводок вимогам бухгалтерських стандартів. Оцінюється правильність відображення операцій в обліку, а також аналізується правильність використання рахунків згідно з планом рахунків підприємства.

Аудитор здійснює контроль за своєчасністю і правильністю нарахування податкових зобов'язань, таких як ПДВ, податок на прибуток або податок з доходів фізичних осіб. Також перевіряється, чи були сплачені податки в установлені строки, що допомагає уникнути штрафів і санкцій.

Аудитор проводить порівняння фінансової звітності з первинними документами, щоб перевірити, чи є точність у відображенні даних у балансі та звіті про фінансові результати. Це дозволяє виявити будь-які неточності, які можуть виникнути через помилки у веденні обліку або невідповідність між

обліковими даними і фактичними операціями.

4. Аналіз результатів та виявлених невідповідностей

Після виконання аудиторських процедур аудитор складає перелік виявлених порушень, помилок або невідповідностей. Він аналізує причини їх виникнення (недбалість, відсутність ефективного контролю, технічні помилки в програмному забезпеченні). Оцінюється вплив цих порушень на фінансову звітність підприємства, що дозволяє визначити, чи є потреба в коригуванні звітності або чи можуть ці помилки привести до суттєвих наслідків для фінансової стабільності підприємства.

5. Завершальний етап

Завершальний етап аудиту полягає в підготовці звіту, в якому аудитор формулює висновки щодо результатів перевірки. Звіт містить виявлені порушення, ризики, а також рекомендації щодо поліпшення облікових процедур і зменшення потенційних ризиків. Важливо, щоб цей звіт був об'єктивним і чітким, оскільки він є основою для подальших дій керівництва підприємства.

Аудитор надає свої рекомендації, зокрема щодо оптимізації внутрішнього контролю, впровадження сучасного програмного забезпечення для автоматизації облікових процесів і підвищення кваліфікації персоналу. Якщо аудитор виявляє серйозні недоліки в облікових процесах, він також може порекомендувати зміни в організаційній структурі або в процесах обробки фінансової інформації.

Результати аудиту зазвичай презентуються у вигляді документа, що містить детальний звіт для керівництва підприємства, а також презентуються ключові моменти аудиторських перевірок, якщо це необхідно.

3.3 Аналіз ефективності діяльності ПП «АУДИТОРСЬКА ФІРМА «БУХГАЛТЕР» та її вплив на клієнтів

Аналіз ефективності діяльності приватного підприємства «АУДИТОРСЬКА ФІРМА «БУХГАЛТЕР» є багатогранним процесом, що охоплює різні аспекти функціонування компанії. Для отримання всебічного розуміння про ефективність її діяльності необхідно зосередитися на ключових

показниках, які відображають як фінансові результати, так і організаційно-управлінські процеси.

За законодавством України зазначене підприємство є самостійним господарюючим статутним суб'єктом, що здійснює підприємницьку діяльність на правах юридичної особи, діє на основі повного господарського розрахунку, здійснює облік і веде звітність за встановленою формою.

Для здійснення аудиторської діяльності підприємства сформовано статутний капітал, який становить 1,00 грн..

До предмету діяльності ПП «АФ «Бухгалтер» належить надання аудиторських послуг підприємствам, організаціям та громадянам, для перевірки публічної бухгалтерської звітності, обліку, первинних документів та іншої інформації щодо фінансово-господарської діяльності суб'єктів господарювання з метою визначення достовірності їх звітності, обліку, його повноти і відповідності чинному законодавству та встановленим нормам.

Аудиторські послуги надаються у формі аудиторських перевірок (аудиту) та пов'язаних з ними експертиз, консультацій з питань бухгалтерського обліку, звітності, оподаткування, аналізу фінансово-господарської діяльності та інших видів економіко-правового забезпечення підприємницької діяльності фізичних та юридичних осіб.

Аналіз фінансового стану підприємства за підсумками 2023 року демонструє зменшення загальної вартості активів на суму 51 900 грн., що становить 3,56% від їх початкового обсягу. Зміна структури активів обумовлена кількома ключовими факторами, серед яких найбільший вплив мало скорочення дебіторської заборгованості.

Амортизація основних засобів спричинила зменшення активів на 1 700 грн., що свідчить про поступове списання вартості довгострокових активів у процесі їх використання.

Зниження запасів на 600 грн. вказує на зміни у товарних залишках або використання матеріальних ресурсів.

Скорочення дебіторської заборгованості склало 55 100 грн., що стало

найзначнішим чинником впливу. Це може бути наслідком активного погашення боргів контрагентами, що покращує обіговість коштів, але знижує загальну вартість активів.

Зменшення грошових коштів на 30 300 грн. свідчить про використання ресурсів, можливо, для фінансування операційної діяльності або погашення зобов'язань.

Аналіз показує, що найбільший вплив на скорочення активів мало зменшення дебіторської заборгованості, що свідчить про певну зміну у фінансових потоках підприємства. Проте загальне зниження активів може слугувати індикатором зниження ліквідності підприємства.

Ефективність діяльності підприємства за даними балансу за 2022 та 2023 роки була оцінена за кількома ключовими фінансовими показниками.

Таблиця 3.2

Аналіз ефективності діяльності підприємства

Показник	Формула	2023 рік	2022 рік	Різниця
Рентабельність активів	Чистий прибуток /Активи * 100%	172,69 %	181,27 %	-8,58 %
Коефіцієнт автономії	Власний капітал /Сукупні активи * 100%	78,53 %	87,87 %	-9,34 %
Коефіцієнт ліквідності	Оборотні активи / Поточні зобов'язання	4,67	8,60	-3,93
Рентабельність доходу	Чистий прибуток / Дохід * 100%	-7,03 %	6,64 %	-0,39 %
Продуктивність працівників	Дохід від реалізації продукції / Кількість працівників	315 400	313 100	2 300
Прибуток на одного працівника	Чистий прибуток / Кількість працівників	22 163	20 800	1363

[Складено на основі власних спостережень]

Рентабельність активів (ROA), яка є ключовим показником ефективності використання активів для отримання прибутку, зазнала зниження у 2023 році. У складному економічному середовищі 2022 року, пов'язаному з воєнним станом, цей показник становив 181,27%, що демонструє надзвичайно високу прибутковість активів. У 2023 році ROA знизився до 172,69%, що свідчить про зменшення ефективності використання активів, хоча показник залишається

досить високим. Причини цього зниження можуть полягати у зростанні витрат або зміні структури доходів.

Одночасно зі зниженням ROA спостерігалось зростання зобов'язань підприємства. Їх обсяг збільшився на 125 400 грн, із 161 900 грн у 2022 році до 287 300 грн у 2023 році. Таке зростання може свідчити про підвищену залежність підприємства від позикового капіталу, що впливає на фінансову стабільність.

Коефіцієнт автономії, який показує частку власного капіталу в загальному обсязі активів і характеризує незалежність підприємства від зовнішніх джерел фінансування, також зазнав зниження. У 2022 році цей показник становив 87,87%, що означало високу частку власного капіталу і низьку залежність від зобов'язань. Проте у 2023 році коефіцієнт автономії зменшився до 78,53%, що свідчить про поступове збільшення фінансової залежності від кредиторів і інвесторів. Це може бути пов'язано із залученням додаткового фінансування для підтримки діяльності або інвестування в розвиток.

Коефіцієнт ліквідності, який оцінює здатність підприємства покривати поточні зобов'язання за рахунок оборотних активів, також показав негативну динаміку. У 2022 році цей показник був 8,60, що демонструвало значний запас ліквідності та здатність легко виконувати короткострокові зобов'язання. У 2023 році коефіцієнт знизився до 4,67, що свідчить про певне зниження ліквідності підприємства. Однак, навіть після цього зниження, підприємство все ще має достатній запас ліквідності.

Загальна тенденція до зниження ключових фінансових показників свідчить про посилення фінансового навантаження на підприємство у 2023 році, що могло бути наслідком збільшення зобов'язань та зменшення рентабельності активів. Незважаючи на це, підприємство залишається фінансово стійким і здатним виконувати свої короткострокові зобов'язання.

Доходи підприємства за 2023 рік становили 2 523 200 грн, що лише на 0,73% більше, ніж у 2022 році, коли вони склали 2 504 800 грн. Такий незначний приріст доходів свідчить про стабільність у формуванні виручки, але разом із тим не демонструє суттєвого зростання, необхідного для покриття

збільшених витрат.

Чистий прибуток підприємства за 2023 рік склав -177 300 грн, що свідчить про фінансові збитки, порівняно з прибутком у розмірі 166 400 грн у 2022 році.

У 2023 році підприємство зіткнулося з кількома важливими факторами, що вплинули на його фінансові результати:

1. Зростання витрат на оплату праці. Протягом року заробітна плата працівників кілька разів переглядалася у бік підвищення.

2. Значне збільшення орендної плати. У 2022 році підприємство користувалося пільговими умовами оренди, що зменшувало фінансове навантаження. У 2023 році ці пільги припинили діяти, що призвело до суттєвого зростання витрат на оренду.

3. Підвищення вартості програмних продуктів. Збільшення витрат на програмне забезпечення може бути пов'язане як із підвищенням вартості ліцензій, так і з оновленням технологічної бази підприємства для підтримки конкурентоспроможності.

Рентабельність доходу підприємства за 2023 рік значно знизилася порівняно з попереднім роком. У 2022 році цей показник становив 6,64%, що свідчить про те, що підприємство отримувало прибуток від своїх доходів. Однак у 2023 році рентабельність впала до -7,03%, що означає, що підприємство не тільки не отримало прибутку, а й зазнало збитків.

Показник продуктивності працівників залишився практично незмінним. У 2023 році доходи на одного працівника становили 315 400 грн, що трохи більше за 313 100 грн у 2022 році. Це свідчить про стабільний рівень виробничої ефективності працівників і здатність компанії генерувати доходи, незважаючи на фінансові труднощі. Однак, незважаючи на майже однакові показники доходів на працівника, прибуток на одного працівника зазнав падіння: з 20 800 грн у 2022 році до збитків у розмірі 22 163 грн у 2023 році.

Головні принципи роботи ПП «АФ «Бухгалтер», що стали причиною успіху і дозволяють їй з упевненістю дивитися в майбутнє, - це першокласна кваліфікація фахівців, високий рівень наданих послуг, індивідуальний підхід до

кожного клієнта, надійність і гарантії.

Діяльність ПП «АУДИТОРСЬКА ФІРМА «БУХГАЛТЕР» має суттєвий вплив на клієнтів, оскільки вона безпосередньо пов'язана з наданням аудиторських, бухгалтерських та консалтингових послуг, які є критично важливими для функціонування бізнесу. Професійна підтримка з боку такої фірми сприяє підвищенню фінансової прозорості, ефективному управлінню ресурсами та зниженню ризиків для клієнтів.

Аудит відіграє ключову роль у забезпеченні відповідності фінансової звітності чинному законодавству та стандартам бухгалтерського обліку. Це особливо важливо для компаній, які взаємодіють з інвесторами, кредиторами чи державними органами, адже надійна фінансова звітність сприяє зміцненню довіри, полегшує доступ до кредитів і знижує вартість позикового капіталу.

Консалтингові послуги допомагають клієнтам ефективніше використовувати фінансові ресурси, оптимізувати податкове планування й мінімізувати зайві витрати. Це сприяє поліпшенню фінансових показників підприємств, забезпечуючи стабільність навіть у складних ринкових умовах.

Професійний бухгалтерський супровід знижує адміністративне навантаження, дозволяючи керівництву зосередитися на стратегічних завданнях. Діяльність ПП «АУДИТОРСЬКА ФІРМА «БУХГАЛТЕР» сприяє підвищенню конкурентоспроможності клієнтів, зміцненню їх фінансової стабільності та довіри з боку партнерів і зацікавлених сторін.

3.4 Напрями вдосконалення контролю та аудиту облікових процесів на аутсорсингу

Вдосконалення контролю та аудиту облікових процесів на аутсорсингу є важливим напрямом для забезпечення ефективності та прозорості бізнес-операцій, особливо коли підприємства покладаються на зовнішніх постачальників для виконання фінансових та облікових функцій.

Оскільки аутсорсинг бухгалтерських та фінансових послуг дозволяє знизити витрати, підвищити ефективність та доступ до висококваліфікованих

фахівців, з іншого боку це створює нові виклики у сфері контролю та забезпечення відповідності процесів вимогам.

Одним із ключових напрямків вдосконалення контролю та аудиту облікових процесів на аутсорсингу є покращення управління ризиками. Важливість цього напрямку полягає в тому, що на підприємствах, які використовують аутсорсинг бухгалтерських послуг, завжди існує певний рівень ризиків, пов'язаних із зовнішніми постачальниками послуг. Це можуть бути ризики, пов'язані з неправильним обліком, несвоєчасною звітністю, порушенням податкових норм або навіть шахрайством. Для ефективного управління цими ризиками необхідно впровадити чіткі внутрішні контролю та процедури моніторингу.

Зокрема, підприємства повинні створювати механізми для регулярної перевірки та аналізу фінансових даних, отриманих від аутсорсингових компаній, щоб своєчасно виявляти будь-які аномалії або помилки в обліку. Одним із способів мінімізації ризиків є використання сучасних автоматизованих систем обліку та аналітики, які забезпечують постійний моніторинг даних в режимі реального часу. Це дозволяє не лише своєчасно виявляти помилки чи порушення, але й оперативно реагувати на них, знижуючи ймовірність фінансових втрат чи правових проблем.

Важливою складовою управління ризиками є також забезпечення належної комунікації між підприємством та аутсорсинговими постачальниками. Чіткі угоди, що визначають відповідальність за виконання облікових стандартів, контроль за термінами виконання робіт та дотриманням податкових вимог, допомагають знизити ризик непорозумінь та неефективного виконання послуг. Така взаємодія повинна включати також регулярні перевірки з боку внутрішніх аудиторів або незалежних фахівців для того, щоб забезпечити відповідність всіх процесів належним стандартам.

Важливим елементом вдосконалення контролю та аудиту облікових процесів на аутсорсингу є інтеграція технологій у процес аудиту.

Використання автоматизованих систем бухгалтерського обліку дозволяє

не лише прискорити процеси обліку, а й здійснювати безперервний моніторинг фінансових даних. Це дасть змогу вчасно виявляти будь-які відхилення або аномалії, що можуть свідчити про помилки чи зловживання. Системи з аналітикою в реальному часі забезпечують постійну перевірку фінансових операцій, підвищуючи прозорість і дозволяючи швидко реагувати на проблеми, що виникають, тим самим знижуючи фінансові ризики та підвищуючи ефективність управління.

Розширення функцій внутрішнього контролю на підприємствах, що використовують аутсорсинг, є критично важливим для забезпечення прозорості та коректності облікових процесів. Внутрішній аудит на таких підприємствах має забезпечити постійний моніторинг виконання всіх облікових операцій. Це включає перевірку точності обліку доходів і витрат, відповідність до встановлених облікових стандартів, а також відповідність податковим і фінансовим вимогам.

Для ефективного контролю важливо впровадити чітку структуру звітності, що дозволяє контролюючим органам отримувати всі необхідні дані для перевірок у встановлені терміни, забезпечуючи своєчасне виявлення будь-яких порушень або відхилень.

Удосконалення співпраці між постачальниками аутсорсингових послуг та підприємством є важливим фактором для оптимізації облікових процесів. Для цього необхідно встановити чітку комунікацію, щоб уникнути непорозумінь під час виконання облікових функцій. Одним із способів є укладання спеціалізованих угод про співпрацю, які чітко визначають відповідальність кожної сторони за дотримання облікових стандартів, підготовку фінансової звітності та проведення аудиторських перевірок. Така співпраця забезпечує своєчасний обмін інформацією, сприяє швидкому виявленню помилок у облікових процесах та їх оперативному виправленню, що підвищує ефективність та точність фінансових операцій.

Оцінка та підвищення кваліфікації персоналу є ключовим аспектом удосконалення облікових процесів на підприємстві. Для забезпечення високого

рівня професіоналізму, як внутрішні фахівці, так і аудитори повинні володіти актуальними знаннями щодо змін у законодавстві, податкових нормах та міжнародних стандартах фінансової звітності (IFRS). Для цього важливо проводити регулярні тренінги, сертифікації, а також залучати працівників до участі в професійних форумах та семінарах, що дозволяє підтримувати високий рівень їх компетенції і забезпечувати ефективне виконання облікових функцій відповідно до сучасних вимог.

Оцінка ефективності аутсорсингу повинна проводитися на постійній основі. Підприємства мають регулярно аналізувати діяльність зовнішніх постачальників послуг, оцінюючи їх здатність забезпечувати точну та своєчасну звітність, виконувати вимоги організації та дотримуватися встановлених термінів. У разі виявлення недоліків або невідповідностей умовам співпраці, необхідно розглянути можливість зміни постачальника або коригування умов угоди для покращення результатів.

У результаті, вдосконалення контролю та аудиту облікових процесів на аутсорсингу потребує комплексного підходу, який включає покращення управління ризиками, інтеграцію сучасних технологій, розширення внутрішнього контролю, покращення взаємодії між сторонами та підвищення кваліфікації персоналу. Ці заходи дозволяють не лише підвищити точність і прозорість обліку, але й забезпечити більш високий рівень відповідності підприємства вимогам законодавства та внутрішніх стандартів.

Висновки до розділу 3

Дослідження теоретичних основ організації та методики обліку підприємств на аутсорсингу дозволило зробити наступні висновки:

1. Система контролю на підприємстві-аутсорсері забезпечує точність і надійність фінансової звітності, відповідність законодавству та мінімізацію ризиків. Вона включає заходи для виявлення помилок і фальсифікацій, контроль за обліковими процесами та регулярні перевірки. Впровадження такої системи знижує фінансові й юридичні ризики, підвищує прозорість і ефективність підприємства.

2. Аудит на аутсорсингових підприємствах перевіряє фінансові та операційні процеси на відповідність законодавству та стандартам обліку. Аудитор виявляє помилки та неефективні практики, що допомагає знижувати ризики та підвищувати довіру клієнтів і партнерів.

3. Аналіз діяльності ПП «АУДИТОРСЬКА ФІРМА «БУХГАЛТЕР» свідчить про її важливу роль у забезпеченні фінансової прозорості клієнтів та оптимізації їхніх витрат. Незважаючи на зниження прибутковості та зростання зобов'язань у 2023 році, компанія демонструє стабільність доходів і високу якість послуг. Для подальшого розвитку необхідно оптимізувати витрати, вдосконалити маркетингові стратегії та розширити клієнтську базу, забезпечуючи конкурентоспроможність і фінансову стабільність.

4. Вдосконалення контролю та аудиту облікових процесів на аутсорсингу є важливим для забезпечення ефективності та прозорості фінансових операцій підприємства. Ключовими аспектами є управління ризиками, інтеграція сучасних технологій, розширення внутрішнього контролю, покращення взаємодії з постачальниками послуг та підвищення кваліфікації персоналу. Ці заходи сприяють мінімізації помилок, підвищенню точності обліку і забезпеченню відповідності вимогам законодавства, що в кінцевому результаті покращує ефективність облікових процесів та знижує фінансові ризики.

ВИСНОВКИ

Дослідження теоретичних та практичних основ організації та методики обліку і контролю підприємств на аутсорсингу дозволило зробити наступні висновки:

1. Аутсорсинг бухгалтерського обліку допомагає підприємствам оптимізувати витрати, покращити якість обліку та зосередитись на основних процесах. Аутсорсинг знижує ризики, підвищує ефективність і гнучкість управління, охоплюючи ведення обліку, податкову звітність, розрахунок заробітної плати, фінансовий аналіз та автоматизацію.

2. Аутсорсингові відносини в Україні регулюються нормативно-правовими актами, що визначають права та обов'язки сторін, умови виконання договорів, бухгалтерський облік, податкові зобов'язання, захист прав учасників угод, включаючи конфіденційність, трудове законодавство та документообіг.

3. ПП «АУДИТОРСЬКА ФІРМА «БУХГАЛТЕР» надає широкий спектр бухгалтерських послуг, що включають ведення обліку, складання фінансової звітності, податкове планування, консалтингові послуги та автоматизацію облікових процесів. Всі послуги орієнтовані на оптимізацію податкових витрат, дотримання законодавства і ефективне управління фінансами клієнтів.

4. Аутсорсинг бухгалтерського обліку знижує витрати, забезпечує доступ до кваліфікованих фахівців і новітніх технологій, підвищує оперативність та дозволяє зосередитися на основних бізнес-процесах. Проте, є ризики, такі як витік інформації, проблеми з контролем за якістю послуг. Важливо обирати надійних партнерів і ретельно планувати стратегію для зменшення ризиків.

5. Організація облікового процесу на підприємствах-аутсорсерах включає: узгодження умов з клієнтом, інтеграція з системою, облік і звітність, контроль та аудит. Для інтеграції даних і забезпечення точності та своєчасності звітності, підприємства-аутсорсери використовують автоматизовані системи. Контроль якості обліку здійснюється через внутрішні перевірки та зовнішні аудити.

6. Документальне оформлення облікових операцій забезпечує точність обліку та мінімізацію помилок. Перехід на електронний документообіг підвищує

ефективність, знижує витрати та забезпечує безпеку даних. Для високої якості документообігу важлива організація процесу, розробка схем і використання інтегрованих систем для обліку та зберігання документів.

7. Синтетичний та аналітичний облік у ПП «АУДИТОРСЬКА ФІРМА «БУХГАЛТЕР» забезпечують точність та ефективність фінансового управління та відповідність стандартам. Синтетичний облік узагальнює інформацію для звітності та контролю грошових потоків, аналітичний деталізує операції для аналізу, контролю витрат та податкового обліку.

8. Удосконалення обліку на аутсорсингових підприємствах включає автоматизацію процесів і використання сучасних систем. Інновації, як Big Data та ШІ, покращують обробку даних і прогнозування. Індивідуальні рішення адаптують системи під специфіку бізнесу, підвищуючи ефективність управління.

9. Система контролю якості облікової інформації на підприємствах-аутсорсерах забезпечує точність, достовірність і відповідність фінансової звітності законодавчим вимогам, запобігаючи помилкам та фальсифікаціям, підтримуючи ефективність облікових процесів через ауди та моніторинг.

10. Розвиток України в умовах світової інтеграції потребує прозорості економіки, що забезпечується аудитом. Аудит на аутсорсингових підприємствах перевіряє достовірність, законність і повноту даних, підтверджує відповідність звітності стандартам, виявляє ризики й помилки. Комплексна перевірка операцій забезпечує точність даних для ефективного управління.

11. Аналіз ПП «АФ «Бухгалтер» свідчить про збитковість у 2023 році через зростання витрат, що послабило фінансову стійкість. Покращення рентабельності продажів вказує на зростання операційної ефективності. Рекомендовано оптимізувати витрати, поліпшення управління активами й ліквідністю для зниження ризиків та підвищення довіри клієнтів.

12. Вдосконалення контролю та аудиту на аутсорсингу підвищує прозорість, зменшує ризики, забезпечує відповідність стандартам і покращує фінансові показники через сучасні технології, внутрішній контроль, співпрацю з аутсорсерами та підвищення кваліфікації персоналу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Grycuk Adrian Klastry a rozwój regionalny. Klaster usług biznesowych w Krakowie / Adrian Grycuk // Studia BAS. – Biuro Analiz Sejmowych, 2017. – 1 (49). – P. 133–167.
2. Potryvaieva, N., Palieiev, A. Accounting outsourcing as a modern effective tool of enterprise management. Ukrainian Black Sea Region Agrarian Science, 2023. № 27(3). P. 18–30. URL: <https://doi.org/10.56407/bs.agrarian/3.2023.18>
3. Безручук С.Л. Переваги та недоліки надання послуг з бухгалтерського обліку. Вісник ЖДТУ: Економіка, управління та адміністрування, 2009
4. Бистрова Е.С. Аутсорсинг бухгалтерских услуг и его роль в стратегическом управлении : матер. Междунар. научно-практической конф. «Учетно-аналитические аспекты в управлении экономическим субъектом» / Е.С. Быстрова // Молодой учёный. – № 4.2 (63.2). – Апрель, 2014 . – С. 16–20.
5. Газуда Л.М., Салдан Т.Ю. Аутсорсинг як інструмент підвищення конкурентоспроможності підприємства. Науковий вісник Мукачівського державного університету. 2015. Серія Економіка. Випуск 2 (4). Частина 1. С. 124–128
6. Господарський кодекс України : Кодекс України; Закон, Кодекс від 16.01.2003 № 436-IV // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/436-15> (дата звернення: 19.11.2024)
7. Грабчук І.Л., Прохоренкова К.В. Особливості бухгалтерського аутсорсингу в Україні. Східна Європа: економіка, бізнес та управління. 2018. Випуск 6 (17). С. 647–650
8. Дідух О. В. Сутність аутсорсингу та перспективи його застосування в Україні / О. В. Дідух // Економічний простір. – 2011. – №54. – С. 173-182.
9. Дідух О.В. Розвиток аутсорсингової діяльності на машинобудівних підприємствах : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.04 / О.В. Дідух ; Нац. ун-т «Львів. політехніка». – Л., 2014. – С. 24

10. Західна консалтингова група. Вигоди та переваги послуг з бухгалтерського аутсорсингу. URL: <https://zkg.ua/buhhalterski-posluhy/vyhody-ta-perevahy-posluh-z-buhhaltersko-ho-autsorsynhu/>

11. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій : Інструкція; Мінфін України від 30.11.1999 № 291 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0893-99> (дата звернення: 20.11.2024)

12. Кодекс законів про працю України : Кодекс України; Закон, Кодекс від 10.12.1971 № 322-VIII // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/322-08> (дата звернення: 20.11.2024)

13. Курс бухгалтерського обліку / Керівник колективу та відп. ред. І.І. Поклад. – 3-є вид., перероб. і доп. – М. : Фінанси, 1967 – С. 468

14. Левицька Н. Як ефективно «оптимізувати» документообіг / Н.Левицька // Податкове планування. – 2006. – № 3. – С. 24–32

15. Легенчук С.Ф. Аналіз можливостей реалізації бізнес-процесу «бухгалтерське документування» в сучасних інформаційних системах / С.Ф. Легенчук, К.О. Дударєва // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. – 2013. – Вип. 2. – С. 201–212

16. Ляхович Г.І Бухгалтерський аутсорсинг: підходи до трактування та класифікації. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2016. № 9. С. 104-107. URL: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/9_2016ua/26.pdf

17. Мартинов С. Внутрішня кухня внутрішнього аудиту // &Фінансист. – 2008. – № 2. – С. 20 – 22

18. Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ, МСФЗ для МСП, включаючи МСБО та тлумачення КТМФЗ, ПКТ) : Список; IASB від 01.01.2012 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/929_010 (дата звернення: 24.11.2024)

19. Назаренко О. В., Суровицька А. В. Аутсорсинг бухгалтерського

обліку: переваги, недоліки та особливості запровадження. Економіка та держава. 2018. № 12. С. 50–54

20. Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку (НП(С)БО): Список; Мінфін України // Міністерство фінансів України. URL: <https://mof.gov.ua/uk/nacionalni-polozhennja1> (дата звернення: 10.11.2024)

21. Непочатов С.І. Аутсорсинг облікових функцій у корпоративних структурах : автореф. дис. на здоб. наук. ступеня канд. екон. наук / Сергій Іванович Непочатов ; Національна академія наук України, Інститут економіки промисловості. – Донецьк, 2013. – С. 20

22. Палєєв А. А., Потриваєва Н. В. Аутсорсинг в умовах аграрного підприємства: проблеми та перспективи. Продовольча безпека України в умовах війни і післявоєнного відновлення: глобальні та національні виміри. Міжнародний форум : доповіді учасників міжнародної науково-практичної конференції, 01 червня 2023 р., м. Миколаїв / Міністерство освіти і науки України ; Миколаївський національний аграрний університет. Миколаїв : МНАУ, 2023. С. 303–305. URL: https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/14733/1/prod_bezp-22-05-23-303-305.pdf

23. Панков В.В. Аутсорсинг в бухгалтерском учете / В.В. Панков, С.А. Наумова // Аудит и финансовый анализ. – 2019. – № 1. – С. 1–23

24. Переваги та недоліки використання бухгалтерського аутсорсингу в Україні. URL: <https://www.brd24.com/article/a-85377.html>

25. Петрик І.В. Реструктуризація бізнес-процесів у мережі поставок на засадах аутсорсингу : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора екон. наук : 08.00.04 / І.В. Петрик ; ПВНЗ «Львівський університет бізнесу та права». – Л., 2018. – С. 42

26. Пилипенко С. М., Банера Н. П., Гелей Л. О. Класифікація бухгалтерського аутсорсингу та доцільність його застосування в Україні. Науковий вісник НЛТУ України. 2021. Т. 31. № 3. С. 80–84

27. Писарчук О. В., Струкова І. В. Місце аутсорсингових та

консалтингових компаній в організації обліку. Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки. 2010. Вип. 17. С. 262-266

28. Податковий кодекс України : Кодекс України; Закон, Кодекс від 02.12.2010 № 2755-VI // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2755-17> (дата звернення: 28.11.2024)

29. Поплюйко А. М. Бухгалтерський аутсорсинг: сучасний стан та перспективи розвитку в Україні / А. М. Поплюйко // Фінанси, облік і аудит. – 2011. – №18. – С. 335-340

30. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність : Закон України від 21.12.2017 № 2258-VIII // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2258-19> (дата звернення: 15.11.2024)

31. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/996-14> (дата звернення: 16.11.2024)

32. Про доступ до публічної інформації : Закон України від 13.01.2011 № 2939-VI // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2939-17> (дата звернення: 16.11.2024)

33. Про електронні документи та електронний документообіг : Закон України від 22.05.2003 № 851-IV // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/851-15> (дата звернення: 14.11.2024)

34. Про захист інформації в інформаційно-комунікаційних системах : Закон України від 05.07.1994 № 80/94-ВР // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/80/94-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 18.11.2024)

35. Про зовнішньоекономічну діяльність : Закон України від 16.04.1991 № 959-XII // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/go/959-12> (дата звернення: 21.11.2024)

36. Про Національний архівний фонд та архівні установи : Закон України від 24.12.1993 № 3814-XII // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/3814-12> (дата звернення: 22.11.2024)

37. Про Національну програму інформатизації : Закон України; Програма від 01.12.2022 № 2807-IX // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2807-20> (дата звернення: 24.11.2024)

38. Роскладка Н.О., Роскладка А.А., Пушкарьова А.В. Система моніторингу ключових показників ефективності діяльності підприємства. Ефективна економіка. 2019. №12. URL: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2019>

39. Саїнчук А.О. Інститут проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України, м. Одеса, 2019. С. 3-6

40. Синиця Т. В. Бухгалтерський аутсорсинг як інноваційний інструмент оптимізації діяльності підприємств. Збірн. наук. праць Харківського нац. педагогічного університету ім. Г. С. Сковороди. 2014. Вип. 14. С. 171–177

41. Сміт Н. «Аутсорсинг у сферіського обліку: вономічну ефективність компаній». Економічні дослідження, 2020, № 3, С. 31-39

42. Старинський Б. «Все під контролем // &Фінансист. – 2008. – № 2. – С. 18 – 22

43. Ткаченко Ю.А. Аудит дебіторської заборгованості // Ю.А. Ткаченко // Бухгалтерський облік і аудит. – 2010. – № 5. – С. 6-8

44. Цивільний кодекс України : Кодекс України; Закон, Кодекс від 16.01.2003 № 435-IV // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/435-15> (дата звернення: 21.11.2024)

45. Чабан Л. В. Вплив аутсорсингу на витрати підприємства. URL: <http://www.nbu.gov.ua>

ДОДАТКИ ДОДАТОК А

Фінансова звітність малого підприємства за 2023 рік

Додаток 1
до Національного положення (стандарту) бухгалтерського
обліку 25 "Спрощена фінансова звітність"
(пункт 4 розділу I)

Фінансова звітність малого підприємства

Підприємство	Дата (рік, місяць, число)	КОДИ		
		2024	01	01
Приватне підприємство Аудиторська фірма "Бухгалтер"	за ЄДРПОУ	20279671		
Територія <u>Шевченківський</u>	за КАТОТТГ	UA12020010010816623		
Організаційно- правова форма господарювання <u>Приватне підприємство</u>	за КОПФГ	120		
Вид економічної діяльності <u>Діяльність у сфері бухгалтерського обліку й аудиту; консультування з питань оподаткування</u>	за КВЕД	69.20		
Середня кількість працівників, осіб <u>8</u>				
Одиниця виміру: <u>тис. грн з одним десятковим знаком</u>				
Адреса, телефон <u>49000, Дніпропетровська обл., м. Дніпро, вул. Плеханова, 18, оф. 205</u>	<u>0567222219</u>			

I. Баланс на 31.12.2023 р.

		Форма № 1- м	Код за ДКУД	1801006
Актив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду	
1	2	3	4	
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи	1000			
первісна вартість	1001	4.8		4.8
накопичена амортизація	1002	(4.8)		(4.8)
Незавершені капітальні інвестиції	1005			
Основні засоби:	1010	55.5		53.8
первісна вартість	1011	437.2		444.3
знос	1012	(381.7)		(390.5)
Довгострокові біологічні активи	1020			
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	13.5		13.5
Інші необоротні активи	1090			
Усього за розділом I	1095	69		67.3
II. Оборотні активи				
Запаси:	1100	5.0		4.4
у тому числі готова продукція	1103			
Поточні біологічні активи	1110			
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	1070.8		1015.7
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135			
у тому числі з податку на прибуток	1136			
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	2.1		30.5
Поточні фінансові інвестиції	1160			
Гроші та їх еквіваленти	1165	282.8		252.5
Витрати майбутніх періодів	1170	31.3		38.7
Інші оборотні активи	1190	0.1		0.1
Усього за розділом II	1195	1392.1		1341.9
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200			
Баланс	1300	1461.1		1409.2

Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400		
Додатковий капітал	1410	30.4	30.4
Резервний капітал	1415		
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	1253.5	1076.2
Неоплачений капітал	1425	()	()
Усього за розділом I	1495	1283.9	1106.6
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення			
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600		
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610		
товари, роботи, послуги	1615	25.4	29.2
розрахунками з бюджетом	1620	52.2	49.1
у тому числі з податку на прибуток	1621		
розрахунками зі страхування	1625	17.7	18.9
розрахунками з оплати праці	1630	65.3	69.2
Доходи майбутніх періодів	1665		
Інші поточні зобов'язання	1690	1.3	120.9
Усього за розділом III	1695	161.9	287.3
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
Баланс	1900	1461.1	1409.2

2. Звіт про фінансові результати за 2023 р.

Форма № 2- м Код за ДКУД 1801007

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	2523.2	2504.8
Інші операційні доходи	2120		
Інші доходи	2240		
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	2523.2	2504.8
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(1007.4)	(954.1)
Інші операційні витрати	2180	(1693.1)	(1384.3)
Інші витрати	2270	()	()
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(2700.5)	(2338.4)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	-177.3	166.4
Податок на прибуток	2300	()	()
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	2350	-177.3	166.4

Керівник

(підпис)

Кравченко Михайло Леонідович

(ініціали, прізвище)

Головний бухгалтер

(підпис)

Кравченко Олена Іванівна

(ініціали, прізвище)

¹ Кодифікатора адміністративно- територіальних одиниць та територій територіальних громад.

ДОДАТОК Б

Фінансова звітність малого підприємства за 2022 рік

Додаток 1
до Національного положення (стандарту) бухгалтерського
обліку 25 "Спрощена фінансова звітність"
(пункт 4 розділу I)

Фінансова звітність малого підприємства

Підприємство	Дата (рік, місяць, число)	КОДИ		
		2023	01	01
Приватне підприємство Аудиторська фірма "Бухгалтер"	за ЄДРПОУ	20279671		
Територія <u>Шевченківський</u>	за КАТОТТГ	UA12020010010816613		
Організаційно- правова форма господарювання <u>Приватне підприємство</u>	за КОПФГ	120		
Вид економічної діяльності <u>Діяльність у сфері бухгалтерського обліку й аудиту; консультування з питань оподаткування</u>	за КВЕД	69.20		
Середня кількість працівників, осіб <u>8</u>				
Одиниця виміру: <u>тис. грн з одним десятковим знаком</u>				
Адреса, телефон <u>49000, Дніпропетровська обл., м. Дніпро, вул. Плеханова, 18, оф. 205</u>	<u>0567222219</u>			

1.Баланс на 31.12.2022 р.

Актив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду	1801006
				Форма № 1- м Код за ДКУД
1	2	3	4	
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи	1000			
первісна вартість	1001	4.8	4.8	
накопичена амортизація	1002	(4.8)	(4.8)	
Незавершені капітальні інвестиції	1005			
Основні засоби:	1010	65.3	55.5	
первісна вартість	1011	436.5	437.2	
знос	1012	(371.2)	(381.7)	
Довгострокові біологічні активи	1020			
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	13.5	13.5	
Інші необоротні активи	1090			
Усього за розділом I	1095	78.8	69	
II. Оборотні активи				
Запаси:	1100	3.1	5.0	
у тому числі готова продукція	1103			
Поточні біологічні активи	1110			
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	943.4	1070.8	
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135			
у тому числі з податку на прибуток	1136			
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	1.6	2.1	
Поточні фінансові інвестиції	1160			
Гроші та їх еквіваленти	1165	327.3	282.8	
Витрати майбутніх періодів	1170	27.5	31.3	
Інші оборотні активи	1190	0.1	0.1	
Усього за розділом II	1195	1303	1392.1	
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200			
Баланс	1300	1381.8	1461.1	

Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400		
Додатковий капітал	1410	30.4	30.4
Резервний капітал	1415		
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	1087.1	1253.5
Неоплачений капітал	1425	()	()
Усього за розділом I	1495	1117.5	1283.9
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення			
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600		
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610		
товари, роботи, послуги	1615	106.1	25.4
розрахунками з бюджетом	1620	54.0	52.2
у тому числі з податку на прибуток	1621		
розрахунками зі страхування	1625	15.7	17.7
розрахунками з оплати праці	1630	59.7	65.3
Доходи майбутніх періодів	1665		
Інші поточні зобов'язання	1690	13.5	1.3
Усього за розділом III	1695	249	161.9
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
Баланс	1900	1381.8	1461.1

2. Звіт про фінансові результати за 2022 р.

Форма № 2- м Код за ДКУД

1801007

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	2504.8	2957.0
Інші операційні доходи	2120		
Інші доходи	2240		
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	2504.8	2957
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(954.1)	(1194.2)
Інші операційні витрати	2180	(1384.3)	(1625.7)
Інші витрати	2270	()	()
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(2338.4)	(2819.9)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	166.4	137.1
Податок на прибуток	2300	()	()
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	2350	166.4	137.1

Керівник

(підпис)

Крапивко Михайло Леонідович

(ініціали, прізвище)

Головний бухгалтер

(підпис)

Крапивко Олена Іванівна

(ініціали, прізвище)

¹ Кошифікатора адміністративно- територіальних одиниць та територій територіальних громад.

ДОДАТОК В

Тези на тему «Проблеми обліку на аутсорсингу та шляхи їх вирішення»

УКД 657.37

*Усатенко О. В., д.е.н, професор
Гулько Л. С., здобувач
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»
м. Дніпро, Україна*

ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ НА АУТСЕРСІНГУ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

Аутсорсинг обліку є поширеною практикою серед підприємств, яка передбачає передачу функцій бухгалтерського обліку зовнішньому спеціалізованому постачальнику послуг. Цей підхід дозволяє компаніям зосередитися на своїх основних видах діяльності, оптимізувати витрати та отримати доступ до експертних знань у галузі бухгалтерського обліку. Незважаючи на численні переваги, аутсорсинг обліку пов'язаний з низкою проблем та викликів. Ці проблеми можуть виникати на різних етапах взаємодії між замовником та аутсорсинговою компанією і можуть суттєво вплинути на ефективність бізнесу.

Найважливішою проблемою є загроза невиконання конфіденційності та небезпека витоку інформації. Аутсорсингова фірма гарантує, що витік інформації про замовника неможливий, але виконання цього пункту не може гарантуватися стовідсотково. Враховуючи, що аутсорсери матимуть доступ до внутрішньої інформації, то існує ризик зловживання нею у власних цілях. Однак, витік інформації можливий і при наявності власної бухгалтерії на підприємстві, а не лише в процесі використання послуг бухгалтерської аутсорсингової компанії, тому даний ризик нівелюється [1].

Фінансова інформація являє собою сукупність корпоративних даних, що містять відомості про фінансові потоки, їх джерела, клієнтську базу тощо. Її несанкціоноване розголошення може спричинити втрату ділової репутації, порушення партнерських відносин та підриг фінансово-економічної безпеки підприємства. Для запобігання таким ризикам доцільно здійснювати оцінку професійної компетентності та етичних аспектів діяльності контрагента шляхом аналізу відгуків попередніх клієнтів, включати до договору положення про нерозголошення комерційної таємниці, детально регламентувати процедуру доступу співробітників аутсорсера до конфіденційної інформації, а також визначати відповідальність за можливі порушення.

В аутсорсинговій компанії впроваджено положення про захист комерційної таємниці клієнта, порушення якого завдає шкоди, насамперед, самій компанії. Передача інформації щодо діяльності клієнта здійснюється виключно у

відповідності до чинного законодавства [2].

Однак зменшити ризики до мінімуму можна за умови ретельного відбору аутсорсингової компанії на основі її репутації та попереднього узгодження всіх аспектів спільної діяльності через укладення угоди про нерозголошення комерційної інформації. Оцінка політики безпеки партнера, включаючи процедури резервного копіювання та захисту від кібератак, є ключовим фактором при прийнятті рішення. Юридичний аналіз договору дозволяє визначити рівень відповідальності сторін у разі витоку інформації та забезпечити захист інтересів замовника [3].

Забезпечення конфіденційності даних досягається шляхом укладання договорів про нерозголошення інформації з усіма співробітниками аутсорсингової компанії, що мають доступ до конфіденційних даних, а також використання надійних методів шифрування та обмеження доступу до інформації.

Регулярний контроль та аудити системи безпеки аутсорсингової компанії, як внутрішні, так і незалежні, дозволяють виявити та усунути потенційні вразливості. Постійний моніторинг активності в системі сприяє своєчасному виявленню та блокуванню підозрілих дій. Додаткові заходи безпеки, такі як двофакторна аутентифікація, регулярне оновлення програмного забезпечення, створення резервних копій даних та розробка плану реагування на інциденти, суттєво підвищують рівень захисту інформації.

Іншим недоліком є непередбачуваність економічного стану та загроза банкрутства аутсорсингової компанії, адже це може спричинити додаткові проблеми з пошуку протягом невеликого проміжку часу іншої аутсорсингової фірми та налагодження з нею співпраці [2].

Одним з можливих шляхів вирішення цієї проблеми є розподіл завдань між кількома аутсорсинговими компаніями, що дозволить зменшити ризики, пов'язані з банкрутством одного з партнерів.

Ще однією проблемою, яка перешкоджає розвитку аутсорсингу є недостатня підтримка держави, нерегульованість питання бухгалтерського аутсорсингу на законодавчому рівні, що включає відсутність нормативно-правових актів у даному питанні, ризик щодо складності вирішення питання контролю за роботою аутсорсера та недостатня підтримка державних органів [4].

Відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [5], підприємство самостійно обирає форму організації бухгалтерського обліку. Тобто може вести бухгалтерський облік на договірних засадах централізованою бухгалтерією або аудиторською фірмою, саме як централізована бухгалтерія виступає фірма - аутсорсер для замовника. Крім того, зазвичай аутсорсингові бухгалтерські послуги оформляються як консультаційні послуги, таким чином, відповідальність за ведення обліку залишається на керівникові, який і підписує всю звітність. Максимально, що можна добитись від аутсорсингових фірм - матеріальне відшкодування збитків, за умови, якщо це передбачено в договорі [6].

Українське право регулює аутсорсинг виключно у контексті аналогії до

деяких правових норм, але водночас законодавство визначає економічну взаємодію через укладання договорів, а також те, що кожен має право займатися підприємницькою діяльністю, не забороненою законом. Проблемним питанням залишається те, що немає визначення процесів аутсорсингу та контролю і відповідальності за порушення. Наявність чітких регулюючих норм щодо укладання угод значною мірою підвищило б рівень взаємодії між компанією-клієнтом та компанією-аутсорсером [7].

Вирішенням проблеми може стати розробка та впровадження чіткої законодавчої бази, яка регулюватиме питання бухгалтерського аутсорсингу, зокрема створення нормативно-правових актів, що визначатимуть права, обов'язки та відповідальність аутсорсерів і замовників. Також важливо посилити державну підтримку через спрощення процедур взаємодії з аутсорсинговими компаніями, забезпечення прозорого механізму контролю за їхньою діяльністю та впровадження заходів стимулювання, наприклад, податкових пільг для компаній, які користуються аутсорсинговими послугами.

До недоліків аутсорсингу слід віднести можливу відсутність оперативної управлінської інформації. Під час передачі аутсорсинговій фірмі всього циклу бухгалтерського документообігу існує ризик втрати оперативності інформації [3]. Це стосується переважно великих підприємств, в яких щодня відбувається значна кількість господарських операцій, однак більшість аутсорсерів вирішують цю проблему, організовуючи максимально ефективну взаємодію з замовником.

Відсутність оперативної управлінської інформації як один із недоліків аутсорсингових послуг також можна усунути шляхом зазначення у договорі порядку та періодичності надання інформації, організувати передачу даної інформації за допомогою сучасних інформаційних технологій.

Ще одним недоліком вважаємо відсутність управлінського обліку. Звітна інформація, яку фірма-постачальник аутсорсингових послуг передає до контролюючих органів, не забезпечує виконання всіх завдань, які ставляться перед обліком. Так, у поточному режимі бухгалтер має здійснювати перевірку законності господарських операцій, контролювати рух майна підприємства і виконанням ним повною мірою всіх зобов'язань. Аутсорсери не завжди виконують ці завдання належним чином [8].

Вирішенням цієї проблеми може бути укладання договору, який передбачає розширення функцій аутсорсера, включаючи ведення управлінського обліку, а також залучення внутрішнього фахівця для контролю за законністю операцій, рухом майна та виконанням зобов'язань підприємства.

Ще однією перешкодою на шляху розвитку аутсорсингу є невпевненість у високому рівні професіоналізму працівників аутсорсингової фірми через відсутність доступу до інформації про їхню професійну компетентність. Неможливість проконтролювати досвід виконавців (за умови залучення зовнішніх фахівців підприємство-замовник не завжди може проконтролювати хто саме виконує обов'язки щодо ведення бухгалтерського обліку). Ризик отримання від аутсорсера продуктів неналежної якості, подальшого підвищення

ціни на аутсорсингові послуги [8, 9]. Проте слід пам'ятати, що аутсорсингові фірми займаються вузькоспеціалізованою діяльністю, ведуть багато фірм та мають хороший досвід у різних сферах діяльності.

Вирішенням цієї проблеми може бути проведення ретельного відбору аутсорсингових фірм із перевіркою їхньої репутації, сертифікацій та відгуків клієнтів, а також включення в договір положень про прозорість процесів і відповідальність за якість послуг. Додатково можна вимагати регулярного звітування про виконання завдань та кваліфікацію залучених фахівців.

Наступний недолік аутсорсингу - складність контролю за діяльністю аутсорсера, що може призвести до втрати контролю над власними ресурсами та частиною справ, втрати безпосереднього контролю за формуванням звітності [7].

Вирішенням цієї проблеми є впровадження системи регулярного моніторингу діяльності аутсорсера через встановлення чітких показників ефективності, періодичної звітності та використання сучасних цифрових інструментів для забезпечення прозорості процесів і збереження контролю над ресурсами та звітністю.

І останній недолік - зниження якості надання послуг через формальне виконання обов'язків, адже звіти, підготовлені аутсорсером, фактично є формальним виконанням зобов'язань перед органами звітування. Це, своєю чергою, може призвести до ризику отримання збитків [8].

Вирішенням цієї проблеми є впровадження системи регулярного моніторингу діяльності аутсорсера через встановлення чітких показників ефективності, періодичної звітності та використання сучасних цифрових інструментів для забезпечення прозорості процесів і збереження контролю над ресурсами та звітністю.

Більшість науковців пропонують врегулювати проблемні питання шляхом їх зазначення в договорі аутсорсингу. Договір аутсорсингу належить до категорії змішаних договорів, тобто тих, які містять в собі елементи двох і більше видів договорів. [2]. В умовах високої конкуренції вимога щодо страхування професійної діяльності аутсорсингових компаній є не обов'язковою. Проте страхування діяльності аутсорсингової фірми вигідно обом сторонам. Так, аутсорсер надає послуги, не переживаючи про можливість здійснення помилок, а підприємство-замовник отримує гарантії щодо якості послуг.

Велику увагу під час формування договору бухгалтерського аутсорсингу варто приділити процесу взаємодії між його сторонами. Доцільним є встановлення зон ризику, що мають враховувати помилки первинних документів, помилки облікових регістрів, порушення строків подання звітності. Постійно варто пам'ятати про те, що можливе повернення делегованих функцій від аутсорсера назад до організації. Під час прийняття управлінських рішень у тому, виконувати ті чи інші функції самотужки чи залучати при цьому зовнішні компанії, прийнято передусім розраховувати економічний ефект.

Хоча застосування аутсорсингових послуг і має багато недоліків, та все ж таки їх роль в процесі прийняття рішень щодо форми ведення бухгалтерського обліку не можна недооцінювати.

Література:

1. Синиця Т. В. Бухгалтерський аутсорсинг як інноваційний інструмент оптимізації діяльності підприємств. Збірн. наук. праць Харківського нац. педагогічного університету ім. Г. С. Сковороди. 2014. Вип. 14. С.171-177.
2. Чабан Л. В. Вплив аутсорсингу на витрати підприємства. Економічний вісник університету. Збірник наукових праць вчених та аспірантів. 2011. (17-1). 111-116.
3. Грабчук І.Л., Прохоренкова К.В. Особливості бухгалтерського аутсорсингу в Україні. Східна Європа: економіка, бізнес та управління. 2018. Випуск 6 (17). С. 647–650.
4. Безручук С.Л. Переваги та недоліки надання послуг з бухгалтерського обліку. Вісник ЖДТУ: Економіка, управління та адміністрування. 2009. 1 (47). 14-18.
5. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/996-14> (дата звернення: 17.11.2024).
6. Лисенко Т.І. Передумови виникнення та перспективи застосування аутсорсингу як інструменту підвищення конкурентоспроможності підприємства. Економічний вісник університету. 2010. № 14. с. 85-92
7. Газуда Л.М., Салдан Т.Ю. Аутсорсинг як інструмент підвищення конкурентоспроможності підприємства. Науковий вісник Мукачівського державного університету. 2015. Серія Економіка. Випуск 2 (4). Частина 1. 124-128
8. Назаренко О.В., Суравицька А.В. Аутсорсинг бухгалтерського обліку: переваги, недоліки та особливості запровадження. Економіка та держава. 2018. № 12. 50-54.
9. Ляхович Г.І Бухгалтерський аутсорсинг: підходи до трактування та класифікації. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2016. № 9. С104-107. URL: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/9_2016ua/26.pdf